

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ КАФЕДРА
ХОРЕОГРАФІЇ І ТАНЦЮВАЛЬНИХ ВИДІВ СПОРТУ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 017 Фізична
культура і спорт, освітньою програмою «Спортивні танці»

на тему: «ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СПОРТИВНОГО ТАНЦЮ В
УМОВАХ ГЕНДЕРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА»

здобувача вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня
Сиськової Софії Миколаївни

Науковий керівник:
Рожкова Тетяна Андріївна

Рецензент:
Соронович Ігор Михайлович
Кандидат наук з фізичного виховання і спорту

Рекомендовано до захисту на засіданні кафедри
()

Завідувач кафедри:
Кандидат наук з фізичного виховання і спорту
Соронович Ігор Михайлович
_____ (підпис)

АНОТАЦІЯ

У даній роботі висвітлено таку тему, як гендерна нерівність у трьох аспектах спортивних танців: тренерська, суддівська та змагальна діяльність. Як з'ясувалося, існує різна динаміка розвитку спортивного танцю в умовах гендерної трансформації суспільства. Відповідно до поставлених завдань, було проаналізовано літературу та інтернет джерела та опрацювали такі терміни як: гендер, гендерна рівність, гендерні стереотипи, гендерна дискримінація та здійснили теоретичний аналіз знань про становище та роль жінок у спорті. Далі, було проведено опитування для з'ясування частоти випадків гендерної дискримінації в тренувальній та змагальній діяльності. Було з'ясовано, що жінкам не приділяють достатньо уваги, які заважають повноцінному тренувальному процесу.

Також, у ході роботи, було проведено дослідження динаміки співвідношення чоловіків і жінок в якості судді. Було з'ясовано, що чоловіки все ж кількісно домінують у цій діяльності, але з кожним роком збільшується кількість жінок в цій ролі. Була зафіксована позитивна динаміка розвитку жінок у сфері суддівства та тренерства. Дуже цікаво нам було дізнатись, що деякі організатори змагань практикують панелі суддів в яких присутні тільки жінки. За допомогою всіх попередньо розглянутих питань, а також практичного досвіду, було зроблено висновки щодо динаміки розвитку жінок та чоловіків у спортивних танцях.

І завершенням даної кваліфікаційної роботи були сформовані і написані висновки, які підкреслюють, що тема гендерної трансформації суспільства є дуже важливою для спортсменів у спортивних танцях.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. СУЧАСНІ УЯВЛЕННЯ ПРО РОЛЬ ГЕНДЕРУ У СПОРТІ	9
1.1 Загальна характеристика ролі гендеру у спорті	9
1.2 Гендерні особливості парних видів спорту.....	13
1.3 Зміна становища та ролі жінок у спорті	15
Висновок до розділу 1	18
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	19
2.1 Методи дослідження.....	19
2.2 Організація дослідження.....	20
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ ЩОДО РОЛІ ПРОБЛЕМ ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ У СПОРТИВНИХ ТАНЦЯХ.....	22
3.1 Аналіз результатів досліджень після проведення анкетування серед спортсменів.....	22
3.2 Аналіз результатів дослідження гендерного співвідношення суддівської колегії на українських змаганнях за останнє десятиріччя.....	33
3.3 Аналіз результатів дослідження гендерного співвідношення суддівської колегії на міжнародних змаганнях за останнє десятиріччя.....	34
Висновок до розділу 3.....	36
РОЗДІЛ 4 АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ СТАТІ ТРЕНЕРА НА ТРЕНУВАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА РЕЗУЛЬТАТИ ТАНЦЮРИСТІВ.....	38
4.1 Опитування «Вплив статі тренера на тренувальний процес та психологічний комфорт танцівника»	38

4.2 Аналіз результатів дослідження анкетування	43
Висновок до розділу 4.....	53
ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	56

ВСТУП

В сучасному світі спортивні танці відіграють значущу роль як у фізичному розвитку, так і в розвитку мистецтва та культури. Однак, серед багатьох досягнень у цій сфері існує одна проблема, яка продовжує бути актуальною та важливою для обговорення - це гендерна нерівність. Гендерна нерівність у спортивних танцях стає на заваді розвитку цієї галузі і позначається на житті та можливостях багатьох спортсменів і спортсменок. Ця курсова робота присвячена вивченню причин та проблем гендерної нерівності у спортивних танцях, розглядаючи їх в контексті трьох аспектів: тренерська, суддівська та змагальна діяльність.

Актуальність: Актуальність дослідження обумовлена недостатньою кількістю наукових праць, спрямованих на вивчення та розкриття проблем гендерної нерівності у сфері спортивних танців. У сучасному світі спорт відіграє значущу роль у формуванні соціальних стереотипів та ролей, проте мало досліджень приділяється аналізу гендерних аспектів у спортивних танцях, як важливому компоненту культурного спадку.

Проблеми гендерної нерівності у спортивних танцях можуть включати: нерівні умови для чоловіків і жінок у професійних можливостях, різні стандарти оцінки чоловіків і жінок, нерівномірний підхід до тренувального процесу. Розуміння впливу гендерних норм на формування культурних поглядів на спортивні досягнення може виявитися корисним для розбудови більш рівних та справедливих умов у цій галузі.

В збірнику видань Львівського національного університету імені Івана Франка, науково-дослідний центр «Жінка і суспільство» було опубліковано збірник статей «Гендерний підхід: Історія, культура, суспільство», що ознайомлює зі працями з гендерної проблематики та розвиток протягом останніх десятиріч, а також актуальні проблеми гендерної нерівності зараз [4].

У статті Джоан Келлі авторка показала, що привело людство до сучасного асиметричного стану взаємовідносин статей.

Двоє з авторів цієї збірки, Мішель Цимбаліст Росальдо та Шеррі Б.Ортнер, торкнулися питання всезагального пониження статусу жінок, який впливає на їхню роль у суспільстві.

Смолякова І.Д. у своїй роботі «Історичний огляд гендерних підходів у спорті» провела дослідження, що дало змогу виявити процеси, які відбувалися у вітчизняному спорті наприкінці ХХ – початку ХХІ століття, та оцінила внесок жінок-спортсменок у його розвиток.

Авторка дійшла висновку, що останніми роками досягнуто значного прогресу у висвітленні у засобах масової інформації досягнень жінок у спорті. Багато учасників Олімпійського руху також здійснили значні ініціативи щодо забезпечення гендерної рівності, щоб дівчата й жінки у всьому світі отримали ширший доступ і можливість займатися спортом. Але авторка наголосила, що існує багато невирішених завдань, зокрема забезпечення доступу жінок до управління спортивними федераціями вищого рівня, де традиційно чоловіча присутність є домінуючою [16].

В сучасній науці розвивається окремий напрям дослідження гендерної нерівності у спорті, провідними представниками якого стали:

Жаровська І.М. («Гендерні аспекти у спорті: проблеми правового регулювання»), Балинська О.М. («Проблеми гендерної рівності у спорті: актуальні питання протидії дискримінації»), Гончаренко Ю. О. («Проблеми гендеру у спорті та фізичному вихованні у сучасному суспільстві»), Лукашук В.І. («Особливості гендерної соціалізації у спорті») [3].

Жаровська І.М. вказала, що спорт як професійна діяльність залишається однією з галузей де проявляється найбільша кількість гендерної нерівності не дивлячись на те, що вже практично століття йде боротьба у цій сфері щодо протидії гендерній дискримінації. А також згрупувала проблеми, які досі залишаються у сфері професійного спорту в контексті рівності та справедливості між статями: нерівномірна присутність жінок у керівному складі спортивних організацій, прояви сексизму, відсутність виваженої спортивної

нейтральногендерної лінгвістики, нерівномірності висвітлення спортивних змагань за гендерною ознакою учасників [7].

Балинська О.М. порушила проблему дискримінації спортсменів за гендерними ознаками та описала соціальні стереотипи, що впливають на спортсменів. В своїй праці авторка вказала, що жінки часто зазнають дискримінації в доступі до аматорського та професійного спорту та в заняттях ним. Ця дискримінація проявляється у стійкості стереотипним нормативноправових правил, відсутності підтримки та структури підтримки для спортсменок та дівчат, які виявляють потенціал у своєму спорті, труднощах поєднання роботи та спорту та сімейного життя, проблемі реінтеграції у світ спорту після народження дітей [1].

Отже, обрана тема є дуже актуальною, оскільки вона вирішує ряд питань, пов'язаних із проблемами та причинами гендерної нерівності у спортивних танцях. Дослідження може стати корисним для певного спектру фахівців, включаючи тренерів та хореографів різних танцювальних напрямів, допомагаючи розкрити та вирішити проблеми, пов'язані з гендерною нерівністю в цій сфері.

Мета роботи: виявлення та обґрунтування впливу різних аспектів гендерної нерівності у спортивних танцях на психоемоційний стан та кар'єрні можливості для жінок та чоловіків у цій сфері.

Завдання роботи:

1. Проаналізувати науково-методичну літературу з метою дослідження аспектів гендерної нерівності, що існують у світі спорту та зокрема у спортивних танцях.
2. Виявити та дослідити соціокультурні фактори, які призводять до виникнення стереотипів та обмежень щодо ролі жінок та чоловіків у цій галузі.
3. Розкрити головні аспекти гендерної нерівності у спортивних танцях, виявити причини цієї проблеми

4. Запропонувати можливі шляхи вирішення гендерної нерівності для створення більш справедливого і рівноправного спортивного середовища спортсменів.

Об'єктом дослідження є спортсменки та спортсмени, які спеціалізуються у спортивних танцях.

Предметом дослідження є вплив різних гендерних стереотипів та проблем на процес підготовки та результат спортсмена, тренерську діяльність та суддівство в спортивних танцях.

Методи: теоретичний аналіз, соціологічний метод, метод математичної статистики.

Структурно робота складається зі вступу, трьох розділів, підрозділів, висновків та завершується списком використаних джерел.

Апробація результатів роботи і публікації. На першому турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з газуей знань : «Соціальна інклюзія» посіла 3 місце та була рекомендована до другого туру. На другу Всеукраїнську наукову конференцію «Сучасні погляди на фізичну культуру, спорт та здоров'я людини» були подані тези. Результати досліджень наукової роботи були впроваджені у тренувальний процес клубу спортивного національного університету фізичного виховання і спорту України «Супаданс» та у тренувальний процес збірної команди Києва зі спортивних танців.

РОЗДІЛ 1 СУЧАСНІ УЯВЛЕННЯ ПРО РОЛЬ ГЕНДЕРУ У СПОРТІ

1.1. Загальна характеристика ролі гендеру в спорті

Поняття "гендер" у його сучасному значенні визначається як сукупність соціальних і культурних норм, які суспільством, через владу і домінування, накладаються на людей залежно від їхньої статі. Проте не біологічна стать, а соціокультурні норми визначають, в кінцевому рахунку, психологічні якості, моделі поведінки, види діяльності, професії чоловіків і жінок. Проблема гендеру полягає в вивченні статі як соціокультурного явища з його соціально-психологічними особливостями, які потребують ідентифікації та спеціальних педагогічних технологій [1].

Загальна гендерологія, як особлива соціально-філософська наукова дисципліна, має важливе значення для подальшого розвитку багатьох галузей, зокрема – спортивних танців.

Сприйняття статевої належності в свідомості людини тісно пов'язане з конкретними очікуваннями щодо відповідної статевої поведінки. Гендерні стереотипи виникають у зв'язку з гендерними ролями, які представляють собою набори очікуваних норм поведінки для чоловіків і жінок, які вони повинні відповідати. Ці стереотипи служать для підтримки і репродукції визначених ролей. Загалом, гендерні стереотипи представляють собою стійкі форми сприйняття та оцінки особистісних якостей та поведінки чоловіків і жінок.

Гендерні стереотипи для чоловіків і жінок є своєрідною вказівкою на їхнє призначення у суспільстві на те, як їм жити та діяти. Виокремлюють три основні групи гендерних стереотипів: стереотипи маскулінності-фемінінності: стереотипи, що стосуються розподілу сімейних і професійних ролей між чоловіком і жінками: стереотипи щодо специфіки змісту праці чоловіків і жінок (експресивна і інструментальна сфера діяльності) [24].

У спорті жінки стикаються з різноманітними видами труднощів, такі як: сімейне оточення та спільнота, адміністративні бар'єри, фінансові аспекти, сприйняття жіночого спорту у суспільстві.

Сімейне оточення та спільнота грають важливу роль у формуванні участі жінок у спорті. Вплив цих чинників може бути значущим і визначати рівень зацікавленості та активності жінок у спортивних заняттях.

Якщо сім'я підтримує і сприяє спортивній активності, це може стати стимулом для жінок брати участь у спорті. Підтримка родини може включати фінансову допомогу, час для тренувань та участь у спортивних заходах. Сімейне оточення може впливати на усвідомлення стереотипів щодо ролі жінок у суспільстві і спорті. Якщо в сім'ї існують позитивні установки стосовно рівноправ'я та рівних можливостей для обох статей, це сприяє більшій участі жінок у спорті.

Інфраструктура та доступність: Наявність спортивних об'єктів, тренерів та можливостей для зайняття спортом у спільноті може суттєво впливати на участь жінок. Якщо спільнота надає зручності для зайняття спортом, це може збільшити інтерес та залучення жінок до спортивних занять.

Сприяння рівності: Спільнота, яка активно підтримує ініціативи з рівноправ'я та рівних можливостей у спорті, може сприяти участі жінок. Це включає в себе сприяння жіночим спортивним заходам, розвиток жіночих команд та надання однакових можливостей для спортивного розвитку.

Узагалі, важливо створювати суспільство, в якому жінки мають можливість вибору участі у спорті, де не існує статевих обмежень чи стереотипів, і де інфраструктура та підтримка є однаковими для обох статей. Вплив сім'ї та спільноти може визначати, наскільки успішно ці цілі досягаються.

Тренери та ментори відіграють ключову роль у розвитку та формуванні спортивного досвіду жінок. Позитивна підтримка з їхнього боку може визначати успіхи та самовизначення жінок в спорті. Зокрема, позитивна підтримка може виявлятися у визнанні досягнень, створенні мотиваційного середовища, наданні індивідуального підходу та розвитку лідерських якостей.

Протилежно, негативна підтримка може призвести до втрати мотивації та віри у власні можливості. Критика, непрофесіоналізм, фаворитизм та неврахування індивідуальних особливостей можуть створювати стресове середовище та обмежувати розвиток. Перешкоди, що виникають через стереотипи чи обмежені уявлення про жіночий спорт, включають в себе статеві стереотипи, які можуть призводити до упереджених поглядів на здатності жінок у спорті. Обмежені ресурси та увага, непрофесіоналізм та відсутність підходу до психологічної підтримки також можуть ускладнювати участь жінок у спорті [33].

Загалом, важливо враховувати, що тренери та ментори мають ключовий вплив на формування спортивного досвіду жінок, і їхня підтримка має бути не лише професійною, але й спрямованою на підтримку особистісного розвитку та самовизначення спортсменок.

Вплив адміністративних бар'єрів на участь жінок у спорті може бути значущим і визначати рівень їхньої активності та можливостей у спортивному середовищі. Адміністративні бар'єри можуть включати в себе ряд обмежень та перешкод, які обтяжують жінкам доступ до спортивних можливостей та розвитку в цій галузі. Однією з головних проблем є обмежений доступ до фінансових ресурсів для жіночих спортивних програм та команд. Нерівність у фінансуванні може призводити до обмежених тренувальних можливостей, недостатньої інфраструктури та важкостей у здобутті необхідного обладнання для жіночих команд. Додатковою проблемою є обмежений доступ до висококваліфікованих тренерів і фахівців. Жінкам може бути ускладнено знаходження індивідуального підходу та налагодження ефективної співпраці через відсутність жіночих тренерів та менторів у високих посадах. Важливо також враховувати адміністративні бар'єри, пов'язані з нерівностей в рекламі та медіапросторі. Недостатня увага до жіночого спорту у медіа може призводити до відсутності сприятливого клімату та втрати інтересу до участі в спорті [35].

Стереотипи про ролі жінок також можуть становити адміністративні бар'єри, обмежуючи їхні можливості в сфері спорту. Наприклад, у багатьох випадках,

жінкам може бути важко долати стереотипи, які ставлять під сумнів їхню здатність або підходять до них з певними очікуваннями, які можуть перешкоджати їхньому розвитку у спортивній галузі.

Загалом, адміністративні бар'єри впливають на участь жінок у спорті, ускладнюючи доступ до ресурсів, можливостей і розвитку в спортивному середовищі. Рішенням цих питань вимагає спрямованих заходів для зменшення нерівностей та створення рівних умов для жінок у спорті. Варто зазначити про Недостатнє представництво жінок у керівництві:

Однією з суттєвих обмежень для кар'єрного розвитку жінок у спортивній сфері є недостатнє представництво у вищих керівницьких посадах спортивних організацій. Це обмеження впливає на прийняття стратегічних рішень, розвиток політик та сприйняття ініціатив у сфері гендерної рівності. Наприклад: національні та міжнародні спортивні федерації мають обмежену кількість жінок у ролі президента чи членів виконавчих комітетів. Довгий час Міжнародний олімпійський комітет мав обмежену участь жінок у своїх вищих органах управління.

Жінкам у спорті може бути ускладнено отримання адекватного фінансування та ресурсів для розвитку своїх кар'єр. Розрізнення в фінансовій підтримці може впливати на їхню здатність впроваджувати інноваційні проекти та програми. Наприклад: Жіночі команди часто отримують менше фінансування та рекламних контрактів порівняно з чоловічими, що обмежує їхні можливості для розвитку та просування в спортивному світі [15].

Статеві стереотипи та дискримінація можуть бути важливими чинниками, які гальмують кар'єрний розвиток жінок у спортивній сфері. Зазначені обмеження можуть виникати як на рівні вищих керівницьких посад, так і на рівні тренерів та інших фахівців. Стереотипи про те, що жінки не можуть ефективно керувати спортивними колективами, можуть призводити до уникання їх для вищих керівницьких ролей. Також, жінки можуть стикатися зі статевою дискримінацією у випадках прийняття на посади чи в процесі оцінки їхньої ефективності [18].

Усі ці обмеження та приклади свідчать про необхідність активних заходів для створення рівних умов для жінок у спортивній галузі, таких як збільшення їхнього представництва у керівництві, рівний доступ до фінансових ресурсів та боротьба зі стереотипами та дискримінацією.

Гендерні стереотипи особливо чітко проявляються у рекламі. У більшості телевізійних рекламних роликів жінка часто виступає у двох основних ролях: матері і господині, або сексуального об'єкта. В цих контекстах жінка сама по собі втрачає значення і розглядається як продукт, що відповідає чоловічому уявленню, проекція тих почуттів, які вона може викликати у чоловіка і спонукати його до певних дій.

Жінки, у свою чергу, активно підтримують свою роль секс-символу, намагаючись привернути увагу та сподобатися чоловікам. Важливо відзначити, що останнім часом у засобах масової інформації починається зміна, і все частіше з'являються матеріали про активних та успішних жінок, а також про чоловіків, які займаються домашніми справами та вихованням дітей [5].

Гендерні стереотипи є відлунням патріархальної свідомості, що продовжує культивуватися у масових медіа. Це явище спотворює суспільну свідомість і, фактично, гальмує демографічний розвиток суспільства взагалі. Тому дуже важливо, щоб засоби масової комунікації не лише не посилювали ці стереотипи, але й сприяли їх зміні.

1.2. Гендерні особливості парних видів спорту

Термін "парні види спорту" вказує на види спорту, де учасники формують пари або команди, які складаються з двох осіб. Ось деякі приклади парних видів спорту: теніс, бадмінтон, фігурне катання, волейбол.

Теніс часто грають у форматі пар, де кожна команда складається з двох гравців (чоловіка і жінки або двох чоловіків чи двох жінок). Також існує парний теніс, де обидва гравці одного полу грають разом проти пари іншого полу. У бадмінтоні також розповсюджений парний формат гри, де два гравці чи гравці

одного полу грають проти пари супротивника. Волейбол може бути гранульованим як пляжний (дві особи в кожній команді) так і на корті (шість осіб в кожній команді), але в обох випадках гравці взаємодіють як частини пари чи команди. У фігурному катанні існують парні та змішані парні конкурси, де одна чоловіча та одна жіноча фігуристка виступають разом [25].

Ці приклади демонструють, як в різних видах спорту існують парні формати, які можуть мати свої власні правила та характеристики.

Гендерні особливості в парних видах спорту можуть виявлятися в різних аспектах, таких як фізичні характеристики, соціальні чинники, та специфіка гри. Однак, важливо зауважити, що це загальні тенденції, і індивідуальні можливості та різниці великі, а тренування та досвід також можуть впливати на розвиток аспектів гри у кожного учасника. Ось кілька спостережень:

Сила: Традиційно, чоловіки вважаються сильнішими у порівнянні з жінками. Це може виявитися в аспектах гри, які вимагають фізичної сили, наприклад, удари у тенісі чи бадмінтоні. Однак, важливо зауважити, що існують жіночі атлети, які вражають своєю силою та фізичною витривалістю. **Швидкість:** У деяких видах спорту, де швидкість грає ключову роль, чоловіки можуть мати природну перевагу у швидкості. Наприклад, в бігу на короткі дистанції. **Витривалість:** У деяких виданнях фізичної активності, таких як марафонський біг або велогонки на великий пробіг, можуть виявитися відмінності в рівній витривалості через фізіологічні особливості.

Важливо зазначити, що ці фізичні аспекти можуть впливати на гру в ряді видах спорту, але існують також інші аспекти, такі як техніка, стратегія, інтелектуальні якості, де жінки можуть значно компенсувати фізичні різниці.

Існують види спорту, де жінки виступають домінуючо чи навіть випереджають чоловіків за деякими параметрами. **Гімнастика:** У гімнастиці жінки традиційно виступають в більшому числі та домінують у багатьох категоріях. **Гнучкість та координація** грають важливу роль у цьому виді спорту. **Фігурне катання:** У фігурному катанні жінки видають вражаючі виступи, включаючи

вищий рівень технічних складнощів. Плавання: Жіночі рекорди в плаванні порівняно з деякими дистанціями можуть бути навіть кращими, ніж чоловічі. Наприклад, на коротких дистанціях. Багатоборства (сучасний п'ятиборець, біатлон тощо): Деякі види багатоборств можуть включати елементи, де жінки мають свої власні сильні сторони.

Є види спорту, де можна спостерігати різниці в специфіці гри між чоловіками і жінками. У жіночому футболі розміри поля можуть бути меншими, ніж у чоловічому футболі. Також можуть відмічатися відмінності у фізичних контактах і стилі гри. У жіночому тенісі зазвичай грається у форматі до двох вигравів з трьох сетів, в той час як у чоловічому тенісі може бути формат до трьох вигравів з п'яти сетів. В гольфі відмінності можуть виявлятися в дистанції ударів між чоловіками і жінками, зокрема, що стосується використання техніки та обладнання. У жіночому баскетболі висота кошика може бути меншою порівняно з чоловічим баскетболом, що впливає на стратегію гри та використання високих гравців.

Це лише деякі приклади, і варто зауважити, що різниці в специфіці гри можуть визначатися правилами конкретного виду спорту та змагальної організації, а також можуть змінюватися з часом в зв'язку з розвитком гендерної рівності в спорті.

1.3 Зміна становища та ролі жінок в спорті

Останні десятиліття свідчать про важливі та позитивні зміни в становищі та ролі жінок в спорті. Такі зміни відбуваються як на рівні участі атлетів, так і на рівні управління, медіапокриття, спонсорської підтримки та суспільного сприйняття. Ось деякі ключові аспекти цих змін:

1. Збільшення участі: за останні роки спостерігається значне збільшення участі жінок у різних видів спорту. Жінки активно беруть участь у спортивних змаганнях на рівні клубів, шкіл, університетів і професійних ліг.

2. Розширення видів спорту: жінки стають більш активними у різноманітних видах спорту, включаючи традиційні та нові напрямки. Збільшилася кількість жіночих команд та змагань у таких галузях, як футбол, баскетбол, хокей, бокс, регбі, а також екстремальні види спорту.

3. Розвиток професіоналізму: зросла професійна підготовка та умови для жіночих атлетів. Жінки отримують більше можливостей для професійної кар'єри в спорті, і зарплатні рівні в жіночих лігах поступово збільшуються.

4. Управління та тренування: збільшилася кількість жінок, які займають ключові пости в управлінні спортивними організаціями, а також на тренерських та адміністративних посадах. Жінки більше представлені в різноманітних ролях, включаючи тренерів, фізіотерапевтів і менеджерів.

5. Спонсорська підтримка: компанії та бренди все більше визнають цінність спонсорської підтримки жіночого спорту, і тому виділяють більше ресурсів на рекламні кампанії та спонсорські угоди з жіночими атлетами.

6. Рівні можливості та гендерна рівність: збільшується увага до питань гендерної рівності та рівних можливостей у спорті. Розробляються та впроваджуються ініціативи для боротьби з дискримінацією та створення сприятливого середовища для жінок у спорті.

Справжня медійна увага та підтримка для жіночого спорту визначаються рядом факторів, таких як культурні зміни, зростання гендерної рівності та зусилля спортивних організацій і спонсорів. На жаль, протягом багатьох років чоловічі змагання дійсно часто привертали більше уваги та ресурсів, ніж жіночі. Однак останні роки показують певні зміни: жіночі спортивні змагання стають все конкурентнішими, а рівень професіоналізму в жіночому спорті зростає. Це призводить до більш захоплюючих та емоційних змагань, що привертають увагу глядачів. Сучасне суспільство виявляє більший інтерес до гендерної рівності та підтримки жінок у різних сферах життя, включаючи спорт. Зростання уваги до питань рівності може впливати на сприйняття жіночих змагань. Активна участь

атлетів та фанатів у соціальних мережах допомагає розповсюджувати інформацію про жіночий спорт та залучати увагу до нього [29].

Ось конкретні приклади позитивних змін у становищі та ролі жінок в спорті:

1. Футбол: зростання популярності жіночого футболу: Жіночий футбол стає все більш популярним, а жіночі команди отримують більше уваги. Наприклад, ФІФА та інші організації вкладають зусилля в розвиток жіночого футболу та підвищення його привабливості.

2. Теніс: рівні призові гроші на турнірах: У тенісі дедалі більше турнірів вирівнюють призові гроші для жінок і чоловіків, надаючи атлетам рівні умови заради сприяння гендерній рівності.

3. Баскетбол: жіночий баскетбол отримує більше телевізійної та онлайнтрансляцій, а також підтримки від спонсорів. Жіноча Національна баскетбольна асоціація (WNBA) стає все впізнаванішою, а гравці отримують більше уваги з боку глядачів та засобів масової інформації.

4. Формула 1: з'являються перші жінки-гонщиці в Формулі 1, що свідчить про розширення можливостей для жінок в цьому високотехнологічному виді спорту. Наприклад, Сюзанне Вольф стала розвитком для жіночого представництва у світі автоспорту.

5. Легка атлетика: більше марафонів та легкоатлетичних змагань встановлюють рівні умови для чоловіків і жінок, включаючи однакові призові гроші та однаковий стартовий час.

6. Жіночі команди у гольфі: жіночі гольф-команди здобувають все більше популярності, а медіаакценти збільшують увагу до жіночого гольфу. Такі події, як Solheim Cup, стають важливими для розвитку жіночого гольфу.

Ці приклади свідчать про те, що в спорті відбуваються позитивні зміни в становищі та ролі жінок, і їхні досягнення отримують все більше визнання та підтримки, інтерес та підтримка до жіночого спорту зростають, а жіночі змагання стають більш впізнаваними та популярними у глобальному спортивному

середовищі, важливо продовжувати працювати над створенням рівних умов і можливостей.

Висновок до розділу 1

В даному розділі нами було опрацьовано різноманітні літературні та інтернет джерела та розглянуто:

- загальну характеристику ролі гендеру у спорті;
- види гендорних труднощів з якими стикаються жінки у спорті;
- гендерні особливості парних видів спорту;
- гендерні аспекти та специфіку парних видів спорту;
- види спорту в яких жінки є домінуючими;
- зміна становища та ролі жінок у спорті.

А також, ми порівняли становище жінок в спорті зараз та за останні десятиліття. Та вивчили ключові аспекти змін положення жінок у спорті. Ми вивчили основну термінологію гендеру, проаналізували загальні стереотипи та бар'єри які існують у спорті по відношенню до жінок. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що гендерна нерівність в спорті є дуже об'ємною та актуальною темою для сьогодення, яка має перспективні шляхи більш детального вивчення, вдосконалення та впровадження в спортивну практику на постійній основі.

РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ І ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1 Методи дослідження

В ході дослідження проблем та причин гендерної нерівності у спортивних танцях був проведений аналіз спеціальної науково-методичної літератури і підібрані рекомендаційні вказівки для покращення гендерної ситуації у спортивних танцях.

Вирішення поставлених у роботі мети та завдань дослідження здійснювалося з використанням ряду взаємодоповнюючих методів:

- теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури;
- соціологічні методи дослідження
- методи математичної статистики.

2.1.1. Теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури застосовувався на етапі формулювання теми, мети, об'єкта і предмета дослідження. Аналіз спеціальної науково-методичної літератури дозволив уточнити завдання дослідження, а також ступінь їх актуальності.

Проаналізована науково-методична література дозволила ґрунтовно вивчити історичні факти розвитку гендерної нерівності у спорті та у спортивних танцях, причини та передумови виникнення нерівності у спорті.

В процесі вивчення питань, котрі пов'язані із гендерними нерівностями у спорті було проаналізовано вітчизняні літературні джерела, а також аналогічні дослідження зарубіжних авторів, що дозволило обрати адекватні методи, спрямовані на вивчення причин та передумов цієї проблеми.

В процесі написання кваліфікаційної роботи було проаналізовано 35 джерела вітчизняної та зарубіжної літератури.

2.1.2 Соціологічні методи дослідження. З метою збору інформації про досліджуваний об'єкт під час опосередкованого спілкування з респондентом використовувався метод опитування. Анкетування – проведення опитування у онлайн формі за допомогою заздалегідь підготовленого опитування.

В процесі дослідження нами була розроблена анкета, спрямована на з'ясування кількості спортсменів та спорсменок, які стикалися з гендерною нерівністю та масштаб такої діяльності.

Опитувальник складається з 30 питань, за якими випробуваного просять описати з якими проблемами стикався танцівник чи танцівниця у спортивних танцях.

2.1.3 Методи математичної статистики

В ході дослідження отримані дані з різних опитувань піддаються методам математичної статистики: описової та статистичним висновкам.

Описова статистика дає можливість отримати нову інформацію, оцінити її всебічно, виконує наукову функцію опису об'єктів дослідження.

За допомогою методів описової статистики перетворювали сукупність окремих даних на систему наочних для сприйняття форм і чисел, показали тенденції, варіативність, зв'язок. В результаті проведення тестів, результати були зображені та структуровані в таблиці, графіки, діаграми.

Описовою статистикою ми оцінювали точність, надійність та ефективність вибірових статистик, виявляли похибки, узагальнювали параметри, отримані на підставі вибірових статистик.

2.2 Організація дослідження

Дослідження проводилося на базі спортивного клубу Національного університету фізичного виховання і спорту України «Супаданс» та збірної команди Києва зі спортивних танців. У дослідженні взяли участь 31 спортсмен у віці від 16 до 30 років, які мають досвід занять спортивними танцями від 10 до 20 років.

Дослідження проходило у три основні етапи:

Перший етап (вересень — грудень 2023 року)

На цьому етапі було обґрунтовано актуальність, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження. Було проведено теоретичний аналіз науково-методичної літератури та джерел мережі Internet для вивчення термінології та основних понять, що стосуються гендерної нерівності у спорті та спортивних танцях зокрема. На основі теоретичного аналізу була розроблена анкета для опитування спортсменів. Також було підготовлено перший розділ роботи.

Другий етап (січень — березень 2024 року)

На цьому етапі було проведено соціологічне опитування спортсменів, які займаються спортивними танцями. Було опитано 31 респондента щодо їхнього досвіду з випадками гендерної нерівності у тренувальному процесі, суддівстві та змагальній діяльності. Опитування проводилося онлайн із використанням заздалегідь розробленого опитувальника з 30 питань. Також на цьому етапі було проведено аналіз гендерного складу суддівських колегій на українських та міжнародних змаганнях за останні 10 років.

Третій етап (квітень — травень 2024 року)

На заключному етапі було здійснено обробку результатів дослідження, узагальнення отриманих даних, підведено підсумки та сформовано висновки. Було оформлено результати у вигляді графіків, таблиць та діаграм. Підготовлено підсумковий текст кваліфікаційної роботи та створено презентацію для захисту.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ ЩОДО ПРОБЛЕМ ТА ПРИЧИН ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ У СПОРТИВНИХ ТАНЦЯХ

3.1 Аналіз результатів досліджень після проведення анкетування серед спортсменів

Провівши опитування ми маємо такі результати - опитування пройшли 31 спортсменів. Вік цих спортсменів становить від 16 до 30 років. Середній стаж танцювання становить від 10 до 20 років. Більшості спортсменів - жінки.

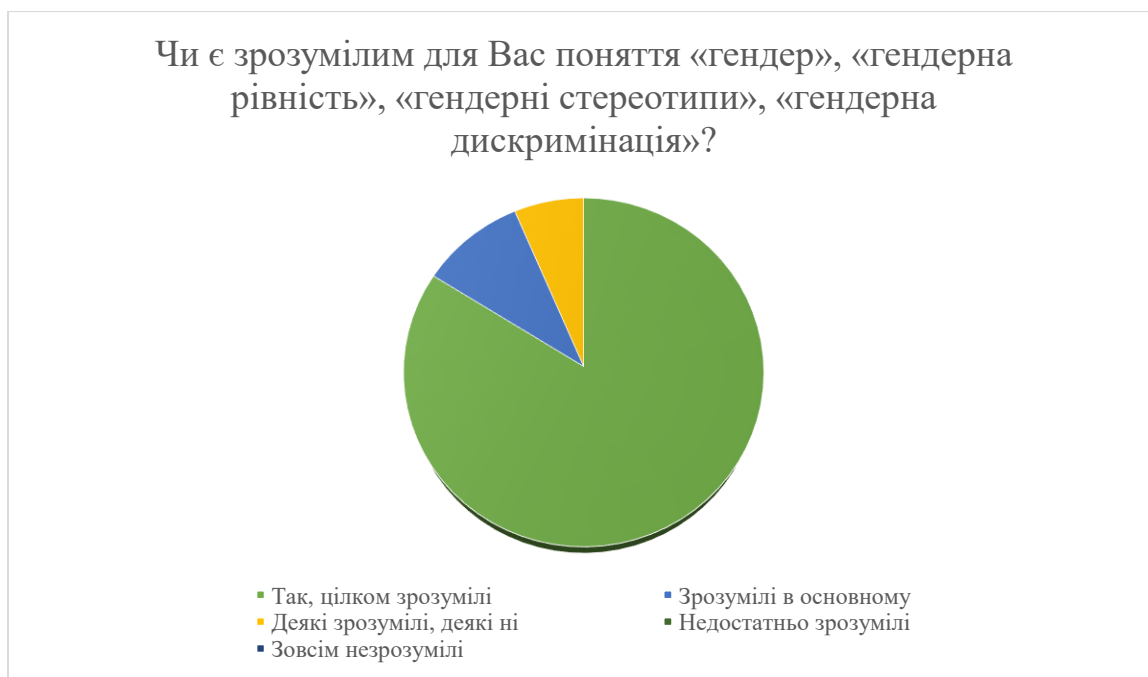

Рис.3.1.1 – Статистика розуміння поняття «гендеру» серед спортсменів у спортивних танцях

Спираючись на результати отриманні з цього питання, більшість спортсменів цілком розуміють значення понять «гендер», «гендерна рівність», «гендерні стереотипи» та «гендерна дискримінація». Але є спортсмени, які недокінця розуміють значення цих понять. Це може свідчити про: недостатню базу знань в цій темі та нечітке пояснення змісту окремих термінів.

Також було поставлено питання: «Чи проводились обговорення цієї теми безпосередньо тренерами у їхньому клубі» 89% серед опитуваних відповіли, що вивчали цю тему самостійно.

Далі перед спортсменами було поставлено запитання: Чи існує гендерна нерівність між жінками і чоловіками у спортивних танцях?

Майже 40% відповіли – Що це є досить розповсюдженим явищем у спортивних танцях. 13% вказали, що гендерна нерівність між жінками і чоловіками є широко розповсюдженою. 8 осіб вказали, що для них важко відповісти на це запитання і 5 осіб вважають це явище досить рідкісним.

Це демонструє, що, на жаль, в спортивних танцях існує гендерна нерівність і є досить поширеним явищем.

На наступній діаграмі ми можемо побачити, що випадки дискримінації за ознакою статі в діяльності партнерок – достатньо поширені.

Рис.3.1.2 – Статистика випадків дискримінації за ознакою статі в діяльності партнерок

В свою чергу випадки дискримінації за ознакою статі в діяльності партнерів – теж існують, але менш поширені.

Рис.3.1.3 – Статистика випадків дискримінації за ознакою статі в діяльності партнерів

З цього можна зробити висновок, що дискримінація за ознакою статі відноситься як до партнерів, так і до партнерок. Проте, дискримінація партнерок є більш поширеною у спортивних танцях.

Далі перед респондентами було поставлено запитання щодо оцінювання жінок та чоловіків у спортивних танцях: «Чи спостерігаєте ви різницю у сприйнятті та оцінці виступів хлопців і дівчат?». З результатів ми дізнались, що 16% вважають, що партнерок і партнерів оцінюють по різному досить часто, майже 46% вважають, що різниця існує, але не завжди, майже 13% обрали варіант «іноді» та 7 респондентів вважають, що таке явище є рідкісним.

Також ми дізналися чи погоджуються спортсмени з твердженням: "В основному пару оцінюють по партнеру". На що один з респондентів дав таку відповідь: «Я вважаю, що так оцінюють тільки посередні судді, коли оцінюють

такі ж «посередні пари». На мою думку, на високому рівні якраз навпаки - треба оцінювати спільну і співставну роботу обох партнерів». Проте, все ж майже 13% повністю погоджуються з цим твердженням та 67% частково погоджуються з цим. Такі результати показують, що у спортивних танцях немає чітких критеріїв для оцінки виступу партнера, партнерки та пари в цілому. Відповідно, більшість суддів не бере до уваги виступ партнерки, що призводить до необ'єктивного оцінювання.

Відповідно до цього ми поставили спортсменам запитання «Чи вважаєте ви доцільним в категорії Соло розділити дівчат та хлопців?»

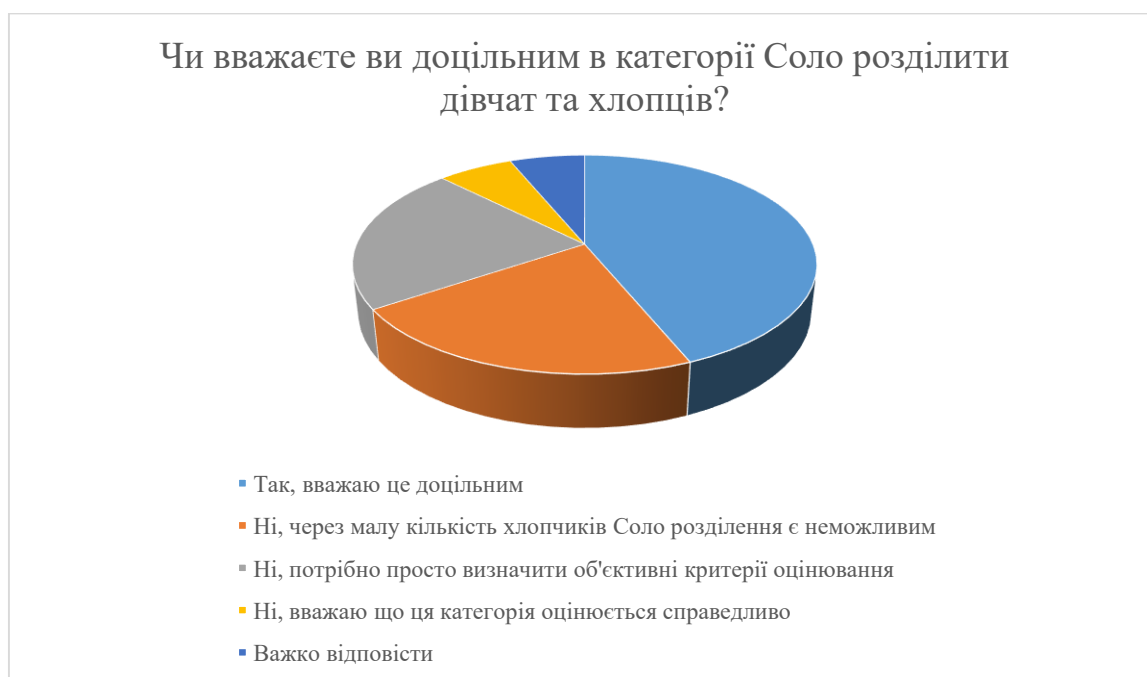

Рис.3.1.4 – Статистика відповідей спортсменів, щодо доцільності розділення дівчат та хлопців у категорії Соло

Аналізуючи діаграму, можна зробити висновки, що майже 44% респондентів вважають доцільним розділення хлопців та дівчат у категорії соло, майже 22 % вважають це неможливим через недостатню кількість партнерів у цій категорії та майже 22% вважають, що потрібно визначити об'єктивні критерії оцінювання для суддей у цій категорії.

Незважаючи на такі результати, на запитання: Чи погоджуєтесь ви з твердженням, що "Партнерці достатньо тільки красиво виглядати на паркеті для досягнення успіху"? майже 75% відповіло, що «це твердження маячня».

І майже 20% обрали варіант «частково погоджуюсь».

Щодо парного танцювання, ми хотіли дізнатися про розподіл відповідальності в парі і поставили таке запитання: «Чи вважаєте ви, що головний в парі партнер?»

Як ми можемо зауважити 45% респондентів вважають, що в парі мають бути рівні права і обов'язки, проте майже 39% вважають, що головний в парі саме партнер, але в прийнятті деяких рішень думка партнерок також важлива. І лише один спортсмен серед опитуваних вважає, що стовідсотково головний партнер. Та ще один спортсмен виразив таку точку зору: «Партнер відповідальний за рух пари, як чоловік, але в прийнятті рішень має бути паритет, а фінальну точку має ставити тренер.»

Аналізуючи отримані відповіді на попередні запитання, ми можемо побачити, що роль партнерки, як повноцінного учасника танцювальної пари та загалом спортсмена є недооціненою, як в оцінці виступу, так і в розподіленні ролей в парі. Партнерки можуть не отримувати належного визнання в порівнянні з партнерами. Це може бути пов'язано з різними чинниками, такими як стереотипи щодо ролі жінки в танцях, культурні впливи або просто недостатнє визнання її внеску до виступу.

Потім важливо було дізнатися чи існує нерівномірне відношення до партнерів і партнерок у тренувальному процесі.

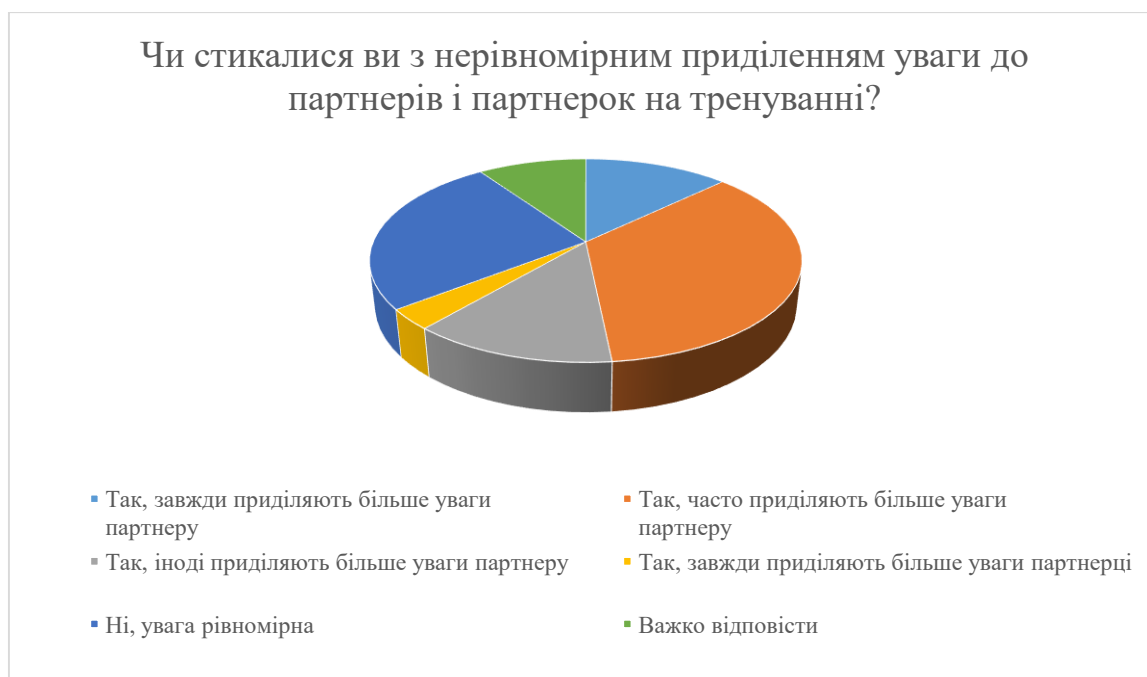

Рис.3.1.5 – Статистика випадків нерівномірності тренувального процесу відносно партнерів і партнерок

З цих результатів можна зробити висновок, що під час тренувань тільки 25.8% вважають, що увага є рівномірною як до партнера, так і до партнерки. Майже 36% погоджуються з тим, що партнеру часто приділяють більше уваги, цікаво, що саме половина респондентів, які обрали цей варіант – чоловіки. Майже 13% відповіли, що партнеру завжди приділяють більше уваги, і також майже 13% відповіли, що іноді партнеру приділяють надають більше уваги.

Далі ми хотіли дізнатися чи саме серед партнерок траплялися випадки, коли тренер чоловічої статі не приділяв їм увагу на індивідуальному занятті. На що 11 спортсменок відповіли, що «іноді траплялося», 5 спортсменок відповіли, що таке трапляється «в більшості випадків» і 11 партнерок зазначили, що «тренер працює однаково як з партнерами, так і з партнерками».

Додатково ми поставили теж саме питання партнерам «чи стикалися ви з випадками, коли тренер жіночої статі не приділяв вам увагу на індивідуальному занятті?». Ми отримали такі відповіді: 50% відповіли «ні», 18% відповіли «іноді траплялося» та решті респондентів було важко відповісти на це запитання.

За результатами цих питань, можна зробити висновок, що все ж партнерки дійсно отримують менше уваги в процесі тренувань і лише в деяких випадках партнери страждають від нерівномірного розподілення уваги.

Наступне питання стосувалося того чи стикалися опитуванні танцюристи особисто з гендерною дискримінацією їх діяльності у спортивних танцях. 11 спортсменів відповіли, що стикалися з таким у своїй кар'єрі одноразово, 3 спортсмена стикалися з цим неодноразово, 8 спортсменів особисто з цим не стикалися, але знають про такі випадки і лише 6 танцюристів ніколи такого не зустрічали.

Щодо розвитку кар'єрних можливостей у суддівстві жінок і чоловіків у спортивних танцях, було поставлено запитання: «Чи вважаєте ви, що існує нерівність кар'єрних можливостей у суддівстві між чоловіками і жінками у спортивних танцях?». Спираючись на результати отриманні з цього питання майже 55% відсотків респондентів вважають, що чоловіки і жінки мають однакові можливості кар'єрного зростання у спортивних танцях, та на думку майже 36% опитуваних конкретних обмежень не існує, але чоловікам легше досягнути успіху у суддівській кар'єрі, та ще 7% вважають, що існують обмеження суддівської діяльності для жінок.

Наступне питання було аналогічним з попереднім, але стосувалося тренерської діяльності. Було поставлене таке запитання: «Чи вважаєте ви, що існує нерівність кар'єрних можливостей у тренерстві між чоловіками і жінками у спортивних танцях?». 17 респондентів вважають, що і чоловіки і жінки мають однакові можливості у розвитку тренерської діяльності, 7 респондентів вважають, що конкретних обмежень не існує, але чоловікам легше досягнути успіху у тренерській кар'єрі, 4 респонденти вважають, що навпаки, жінкам легше досягнути успіху у тренерській діяльності і 1 респондент вважає, що існують конкретні обмеження для жінок у цій галузі.

Наступна діаграма демонструє на скільки часто спортсмени на змаганнях зустрічали жінку у ролі головного судді.

Рис.3.1.5 – Статистика змагань на яких спортсмени зустрічали жінок у ролі головного судді

Аналізуючи цю діаграму, ми можемо зробити висновок, що жінки дуже рідко виступають в ролі головного судді на змаганнях спортивних танців. 29% спортсменів ніколи не зустрічали такого, 45.2% майже не зустрічали такого і 19% іноді стикалися з таким.

На запитання: «Як ви вважаєте, чому головний суддя на змаганнях частіше чоловічої статі?». Ми отримали наступні відповіді: майже 20% спортсменів вважають, що жінки мають недостатню кваліфікацію для цієї роботи, 45% вважають, що це відбувається через передвзяте ставлення до жінки в ролі головного судді, майже 52% вважають, що це пов'язане з відсутністю жінок, які можуть займати цю ролі і 3% вважають, що якість роботи чоловіків набагато вища ніж жінок у ролі головного судді.

Рис.3.1.6 – Співвідношення кількості чоловіків і жінок на керівних посадах у організаціях і федераціях спортивних танців

На думку 61% опитуваних спортсменів керівні посади у федераціях і організаціях займають саме чоловіки та 32% вважають, що частіше ці посади займають чоловіки, але є певний відсоток жінок.

Виходячи з даних діаграм, можна зробити висновок, що жінки рідше виступають в ролі головного судді та працюють на керівних посадах у спортивних танцях, певна частка спортсменів вважає, що жінки не мають достатньо кваліфікації щоб працювати з чоловіками на одному рівні.

Далі важливо було співвідношення між кількістю партнерів і партнерок в спортивних клубах. На питання: «Чи була у вашому клубі різниця між кількістю партнерів і партнерок?» майже 97% відповіли, що дівчат завжди більше, та тільки 1% вказав, що в спортивному клубі була майже однакова кількість партнерів і партнерок.

Через це можна зробити висновок, що кількість чоловіків у спортивних танцях є дуже мало, через що може виникати різне ставлення та цінність партнерів відносно партнерок.

Рис.3.1.7 – Статистика конкуренції серед дівчат через партнерів

Аналізуючи діаграму, ми можемо зробити висновок, що конкуренція серед партнерок існує, майже 13% відповіли, що конкуренція через партнерів є частою, майже 20% пам'ятають поодинокі випадки, ще 29% з таким ніколи не стикалися, але знають про випадки у інших колективах, 25.8% підтверджують, що конкуренція була, але рідко.

Щодо фінансування чоловіків з боку жінок у спортивних танцях, було поставлено запитання: «Чи доводилося вам фінансово підтримувати свого партнера?». Ми отримали такі результати: 74% ніколи не оплачували послуги партнерства, 10% частково оплачували послуги партнера, 7% респондентів повністю оплачували свого партнера, і 3% оплачували послуги партнера певний період.

Статистика, щодо впливу оплати партнера на подальше життя партнерок така: 13% зазначили, що оплата партнера ніяк не вплинула на життя, 4% вважають, що це не вплинуло на їх життя, але вони вважають, що певні витрати чоловіка мають оплачувати своїми силами, у 8% опитуваних сформувалась звичка оплачувати потреби чоловіків, ще 17% після такого досвіду почувають себе

некомфортно коли чоловік оплачує їх потреби, 34% спортсменів зазначили, що їм складно відповісти на це запитання.

Підсумовуючи відповіді респондентів, можна зробити висновок, що через недостатню кількість чоловіків у спортивних танцях існує конкуренція серед жінок за можливість танцювати в парі, також у деяких партнерок був досвід оплати послуг партнера, що призвело до різних наслідків.

Наступним запитанням було: «Якщо ви танцюрист і стикалися особисто з гендерною дискримінацією у своїй танцювальній кар'єрі чи повідомляли ви про це комусь?». 8 спортсменів, які стикалися з гендерною дискримінацією у спортивних танцях повідомляли про це своїм батькам, 2 спортсмени обговорювали це з своїм тренером, 4 обговорювали це з своїм партнером або партнеркою, та, на жаль, 10 респондентів нікому не повідомляли про ці випадки.

На жаль, у вирішенні цих проблем тільки 4 респондента отримали допомогу та вирішення проблеми, 4 респонденти обговорили цю проблему, але вирішення проблеми не знайшли, проблеми решти респондентів не вважалися значущими і так і не отримали вирішення.

З цього можна зробити висновок, що у спортивних танцях вирішення проблем гендерної нерівності знаходиться на дуже низькому рівні та майже ніколи не вирішується.

Щодо важливості висвітлення цих проблем, на запитання: «Чи вважаєте ви, що проблеми гендерної нерівності у спортивних танцях варто висвітлювати». 21 спортсменів вважають, що ці проблеми варто висвітлювати у соціальних мережах, 23 вважають, що обговорення цих проблем потрібно проводити у спортивних клубах, 17 вважають, що необхідно проводити тренінги на цю тему та тільки 2 респондента вважають, що це особисті проблеми кожного.

3.2 Аналіз результатів дослідження співвідношення кількості чоловіків і жінок у ролі судді за останні роки

Нами було проаналізовано значну кількість українських та міжнародних турнірів, для визначення співвідношення кількості чоловіків і жінок у якості судді та для визначення тенденції збільшення кількості жінок у цій ролі.

Як приклад ми взяли одні з найпотужніших та найпрестижніших змагань зі спортивного танцю в Україні, яким наразі 27 років, щоб прослідкувати динаміку.

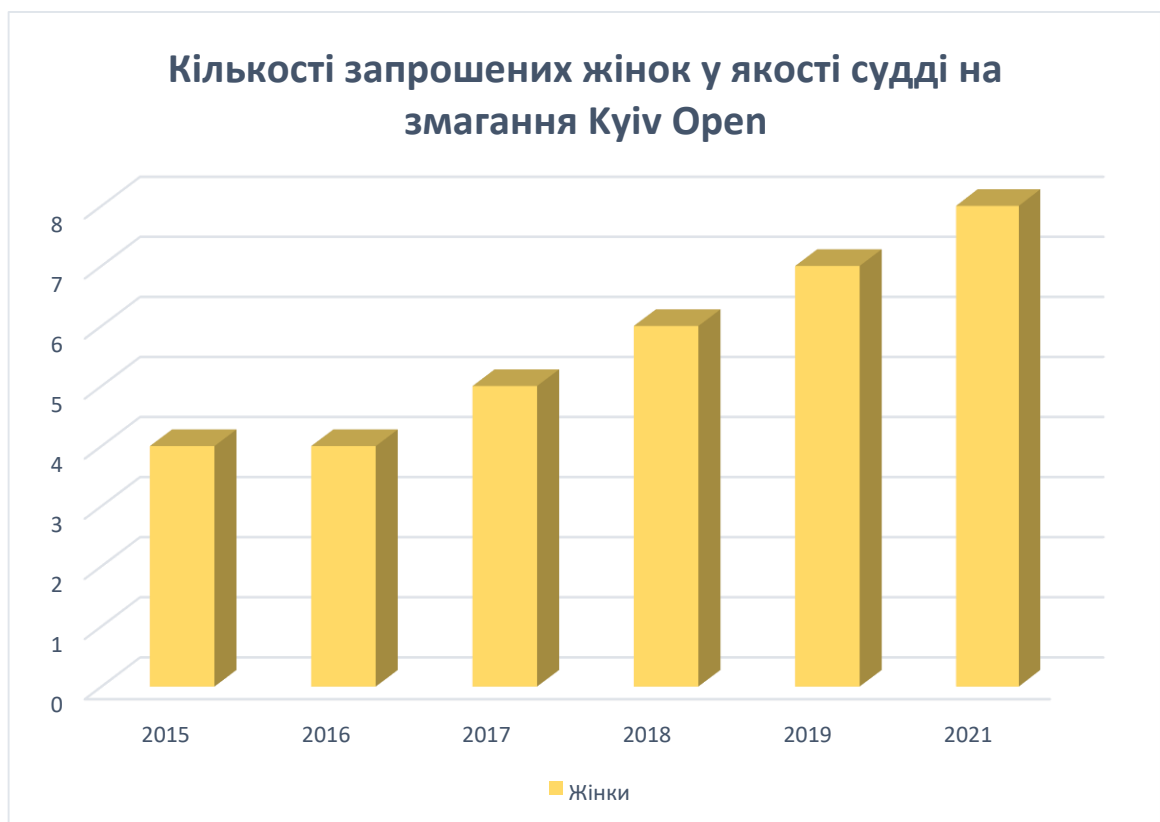

Рис.3.2.1 – Кількість запрошених жінок у якості судді

Орієнтуючись на цю діаграму та дані з інших українських змагань, можна зробити висновок, що з кожним роком кількість жінок у ролі судді збільшується, що насамперед пов'язано з зростанням авторитету та ролі жінки у спорті, та безпосередньо у спортивних танцях.

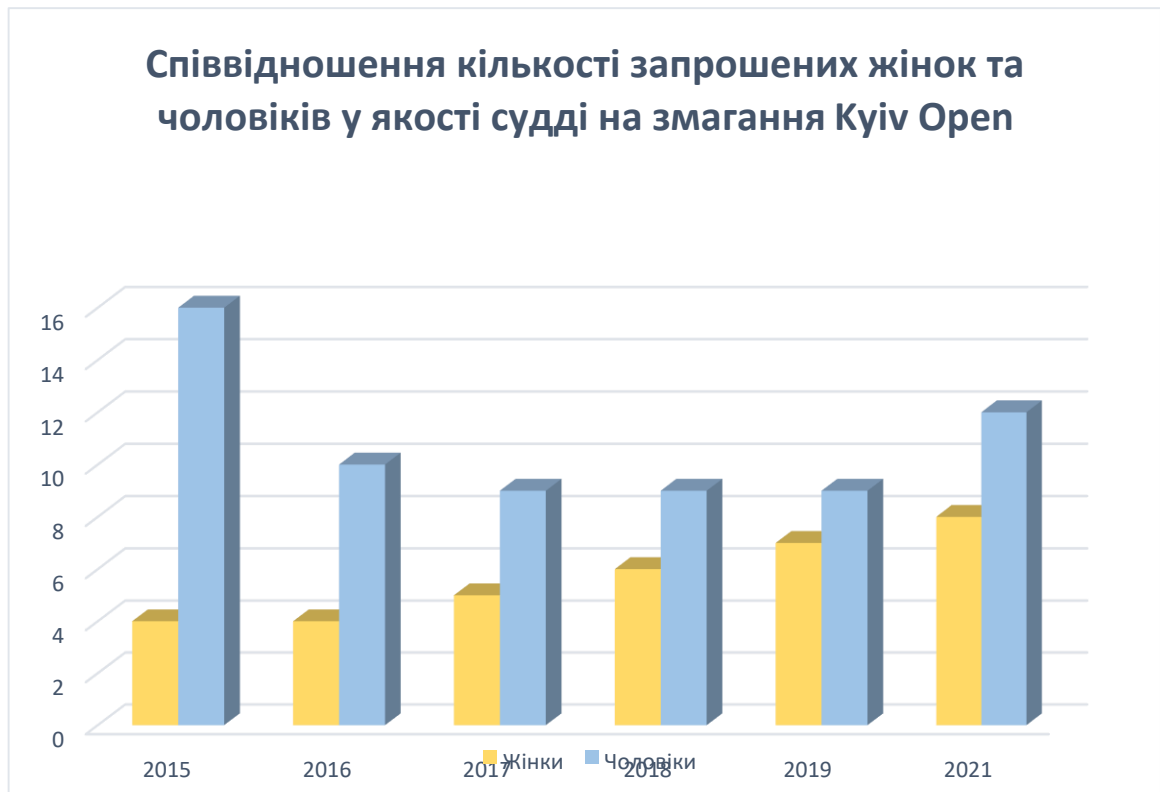

Рис.3.2.2 – Співвідношення кількості чоловіків і жінок у якості судді

На цих діаграмах ми бачимо, що чоловіки продовжують домінувати в кількості, але кількість жінок з кожним роком зростає та майже виходить на один рівень із кількістю чоловіків.

Також було проаналізовано динаміку кількості жінок і чоловіків у суддівській панелі закордонних змагань у латиноамериканській та європейській програмі.

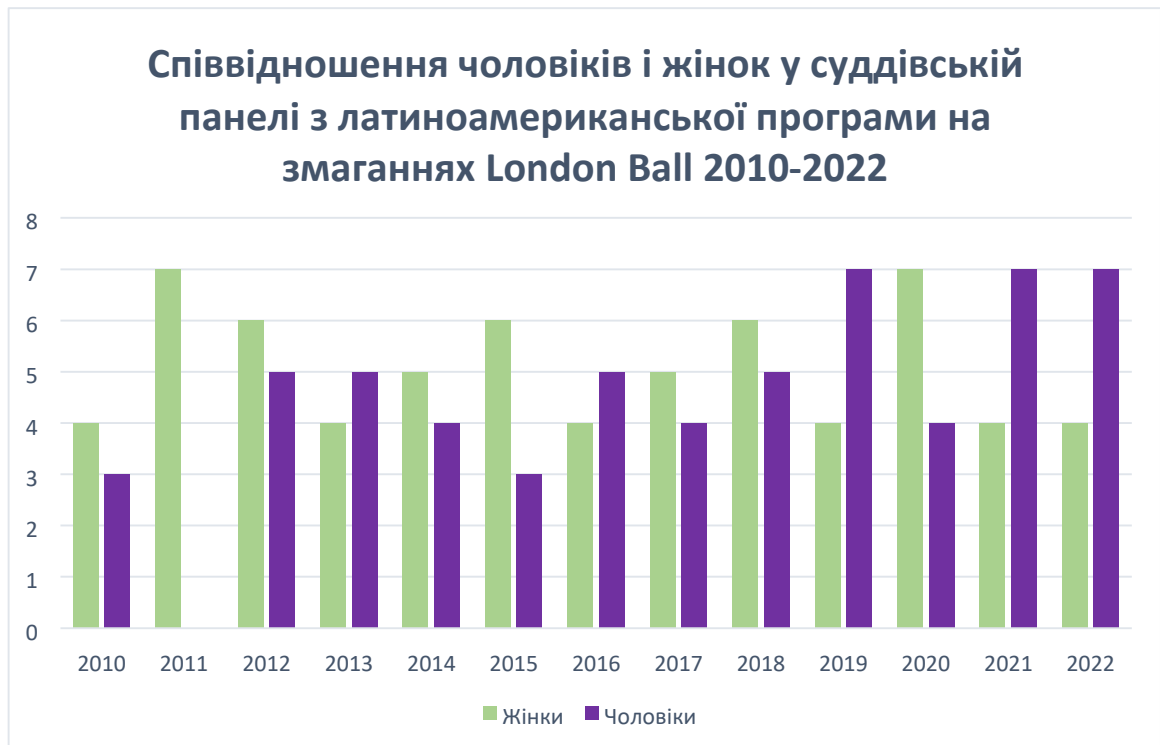

Рис.3.3.1 – Співвідношення чоловіків і жінок у суддівській панелі з латиноамериканської програми на змаганнях London Ball 2010-2022

На цій діаграмі можна побачити, що є відносно однакова кількість чоловіків та жінок у суддівській панелі. У 2011 році у суддівській панелі були присутні тільки жінки, що в подальшому дало поштовх для збільшення кількості жінок у цій ролі. У 2012, 2014, 2017, 2018 та 2020 кількість жінок явно переважала кількості чоловіків.

Рис.3.3.2 – Співвідношення чоловіків і жінок у суддівській панелі з європейської програми на змаганнях London Ball 2010-2022

З даної діаграми можна зробити висновок, що є позитивна динаміка збільшення кількості жінок у суддівській діяльності. Роль жінки у суддівстві з кожним роком збільшується та авторитет жінок загалом росте.

Висновок до розділу 3

Аналізуючи ці дослідження ми можемо сказати, що в нашому виді спорту є три види діяльності в яких проявляється гендерна нерівність: тренерство, суддівство та танцювання. В цілому, ми можемо сказати, що в тренерській та суддівській діяльності є тенденції позитивного розвитку становища жінок відносно чоловіків.

На жаль, в тренувальній діяльності питання гендерної нерівності залишається дуже актуальним, оскільки за результатами опитування більшість жінок стикаються з нерівномірним приділенням часу збоку тренерів та ще масою гендерних стереотипів в змагальній діяльності. Зіставивши відповіді респондентів ми побачили таку закономірність: більшість спортсменів жінок не отримують достатньо уваги та умов для їхнього танцювального розвитку.

Особливу увагу хочемо приділити доцільності розділення дівчат та хлопців в категорії Соло.

Провівши два дослідження щодо суддівської діяльності, ми проаналізували співвідношення жінок та чоловіків у ролі судді на змаганнях за останні десятиріччя. Ми дійшли висновку, що у цій сфері діяльності дійсно присутня позитивна динаміка розвитку ролі жінок.

Виходячи з результатів досліджень та опитування ми бачимо, що обрана нами тема є дійсно актуальною та потребує більш детального вивчення та розробки певного плану для вирішення проблеми гендерної нерівності у спортивних танцях.

РОЗДІЛ 4 АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ СТАТІ ТРЕНЕРА НА ТРЕНУВАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА РЕЗУЛЬТАТИ ТАНЦЮРИСТІВ

4.1 Опитування «Вплив статі тренера на тренувальний процес та психологічний комфорт танцівника»

Вибір тренера у спортивних танцях є не лише питанням професійної кваліфікації, а й чинником, що може суттєво впливати на психологічний комфорт та ефективність тренувального процесу. Наводимо кілька аргументів на користь важливості врахування статі тренера у процесі організації тренувань.

По-перше, психологічна сумісність та комфорт. Деякі танцівники почуваються більш упевнено та розкуто з тренером певної статі, особливо у підлітковому віці або під час опрацювання складних психологічних аспектів партнерської взаємодії. Психологічна безпека на тренуванні є критично важливою для довіри у парі та якісного засвоєння матеріалу.

По-друге, гендерна чутливість у стилі спілкування та методах викладання. Чоловіки та жінки-тренери можуть мати різні підходи до комунікації, мотивації та критики. Це впливає на те, як танцівники сприймають зауваження, як реагують на стрес, і як будується динаміка “учень–тренер”.

По-третє, розмежування ролей у парному танці. У бальних танцях існує традиційне розділення лідера та веденого. Деякі аспекти цього розділення краще передаються тренером, який сам виконує цю роль у парі. Наприклад, дівчатам іноді легше зрозуміти тонкощі жіночої партії з тренеркою-жінкою, а хлопці краще переймають техніку лідерства від чоловіка.

По-четверте, баланс у тренерському колективі. Комбінація тренерів обох статей у команді дозволяє враховувати різноманітні потреби учнів, ефективніше вирішувати конфлікти, а також збагачує тренувальний процес різними підходами та перспективами. Це особливо важливо під час підготовки до змагань, коли навантаження зростає і потрібна підтримка з різних боків.

Таким чином, стать тренера – це не лише соціальний або формальний фактор, а один з елементів, що формує якісне тренувальне середовище. Врахування цього аспекту сприяє психологічному добробуту танцівників, індивідуалізації підходів та підвищенню результативності навчання.

Приклад : «Опитування вплив статі тренера на тренувальний процес та психологічний комфорт танцівника»

Основна інформація:

- Ваша стать:
- У якій категорії Ви танцюєте?
- На даний момент ваш основний тренер:

Загальне сприйняття тренера залежно від статі:

- Чи відчуваєте ви себе комфортніше працювати з тренером певної статі?
- Чи відчуваєте ви різницю в підході до тренування залежно від статі тренера?

Стиль спілкування тренера:

- Як ви оцінюєте стиль спілкування вашого тренера чоловічої статі?
- Як ви оцінюєте стиль спілкування вашого тренера жіночої статі?

Мотивація та підтримка:

- Чи відчуваєте ви, що тренер чоловічої статі більше мотивує Вас під час тренувань?
- Чи відчуваєте ви, що тренер жіночої статі більше мотивує Вас під час тренувань?
- Чи змінюється ваш психологічний комфорт під час тренувань, якщо тренер – чоловік чи жінка?

- Чи відчуваєте ви, що тренер чоловічої статі має більш строгий підхід до тренувань?
- Чи відчуваєте ви, що тренер жіночої статі має більш строгий підхід до тренувань?
- Чи вважаєте ви, що тренер жіночої статі більше підтримує вас емоційно?
- Чи вважаєте ви, що тренер чоловічої статі більше підтримує вас емоційно?

Розуміння потреб та рівень довіри:

- Як часто ви відчуваєте, що тренер вашої статі краще розуміє ваші потреби?
- Чи впливає стать вашого тренера на вашу довіру до нього?

Підтримка під час підготовки до змагань:

- Як ви оцінюєте рівень підтримки тренера чоловічої статі під час підготовки до змагань?
- Як ви оцінюєте рівень підтримки тренера жіночої статі під час підготовки до змагань?

Вплив на результати:

- Чи відчуваєте ви, що тренування з тренером чоловічої статі впливають на ваші результати?
- Чи відчуваєте ви, що тренування з тренером жіночої статі впливають на ваші результати?

Акценти в тренуваннях:

- Чи відчуваєте ви, що ваш тренер чоловічої статі більше акцентує увагу на технічних аспектах танців?
- Чи відчуваєте ви, що ваш тренер жіночої статі більше акцентує увагу на технічних аспектах танців?

- Чи відчуваєте ви, що тренер жіночої статі більше зосереджується на емоційній підтримці?

Емоційний зв'язок:

- Чи вважаєте ви, що тренер вашої статі краще розуміє ваші особисті труднощі?
- Чи змінюється ваш рівень стресу під час тренувань залежно від статі тренера?
- Чи відчуваєте ви, що тренер вашої статі має більш персоналізований підхід?
- Чи відчуваєте ви, що тренер вашої статі легше встановлює контакт з вами?
- Чи відчуваєте ви, що тренер чоловічої статі більш авторитетний?

Поведінкові особливості тренерів:

- Чи відчуваєте ви, що тренер чоловічої статі по-різному ставиться до членів вашої пари?
- Чи відчуваєте ви, що тренер жіночої статі по-різному ставиться до членів вашої пари?
- Чи відчуваєте ви, що тренер чоловічої статі по-різному підходить до тренувань чоловіків і жінок у вашій парі?
- Чи відчуваєте ви, що тренер жіночої статі по-різному підходить до тренувань чоловіків і жінок у вашій парі?
- Чи відчуваєте ви, що тренер чоловічої статі інколи ставиться до вас як до "менш важливого" члена пари?
- Чи відчуваєте ви, що тренер жіночої статі інколи ставиться до вас як до "менш важливого" члена пари?
- Чи відчуваєте ви, що тренер вашої статі може мати фаворитизм до певних танцюристів у вашій парі?
- Чи стикалися ви з ситуаціями, коли ваш тренер чоловічої статі більше хвалить партнерок, ніж партнерів?
- Чи відчуваєте ви, що тренер жіночої статі інколи проявляє упередженість до чоловіків у вашій парі?

Вимушена зміна тренера:

- Чи виникали ситуації, у яких ви були змушені відмовитися від тренера чоловіка?
- Чи виникали ситуації, у яких ви були змушені відмовитися від тренера жінки?

Синергія чоловічого та жіночого тренерства:

- Як ви оцінюєте синергію різних тренерів (чоловіка та жінки) у парі, коли вони разом тренують одну пару?
- Чи змінюється ваш вибір тренера залежно від типу тренувань (наприклад, хореографія, техніка чи взаємодія в парі)?

Переваги у виборі тренера за напрямом:

- Тренеру якої статі ви надаєте перевагу працюючи над елементами хореографії?
- Тренеру якої статі ви надаєте перевагу працюючи над технікою та механікою?
- Тренеру якої статі ви надаєте перевагу працюючи над взаємодією в парі?
- Тренеру якої статі ви надаєте перевагу працюючи над перформенсом та емоціями?

Періоди розвитку та поєднання тренерів:

- Чи відчуваєте ви, що певний період вашого розвитку вимагає тренувань із тренером певної статі?
- Чи відчуваєте ви, що тренування з двома тренерами різної статі (чоловік і жінка) дають кращий результат, ніж з одним тренером?
- Як ви оцінюєте комбінацію тренерів (чоловіка та жінки) в контексті розвитку вашої техніки та взаємодії в парі?
- Чи є у вас приклади, коли комбіноване тренування з чоловіком та жінкою в парі стало важливим для досягнення кращих результатів на турнірах?

- Чи відчуваєте ви, що підхід команди з чоловіка та жінки дозволяє створити кращу синергію в парі, ніж робота з одним тренером?

Якщо після проходження анкети танцівник вказує на певні труднощі у спілкуванні, психологічному комфорті, довірі чи мотивації залежно від статі тренера, це може свідчити про необхідність перегляду підходів до тренувального процесу. Регулярне проходження подібної анкети дає змогу вчасно виявити проблемні аспекти взаємодії у парі "танцівник – тренер", оптимізувати склад тренерської команди, забезпечити психологічний комфорт і створити умови для більш ефективного розвитку танцювального дуету.

4.2 Аналіз результатів досліджень після проведення анкетування серед спортсменів

Провівши опитування ми маємо такі результати - опитування пройшли 20 спортсменів. Від категорії Юніори до категорії Професіонали. Більшості спортсменів - жінки.

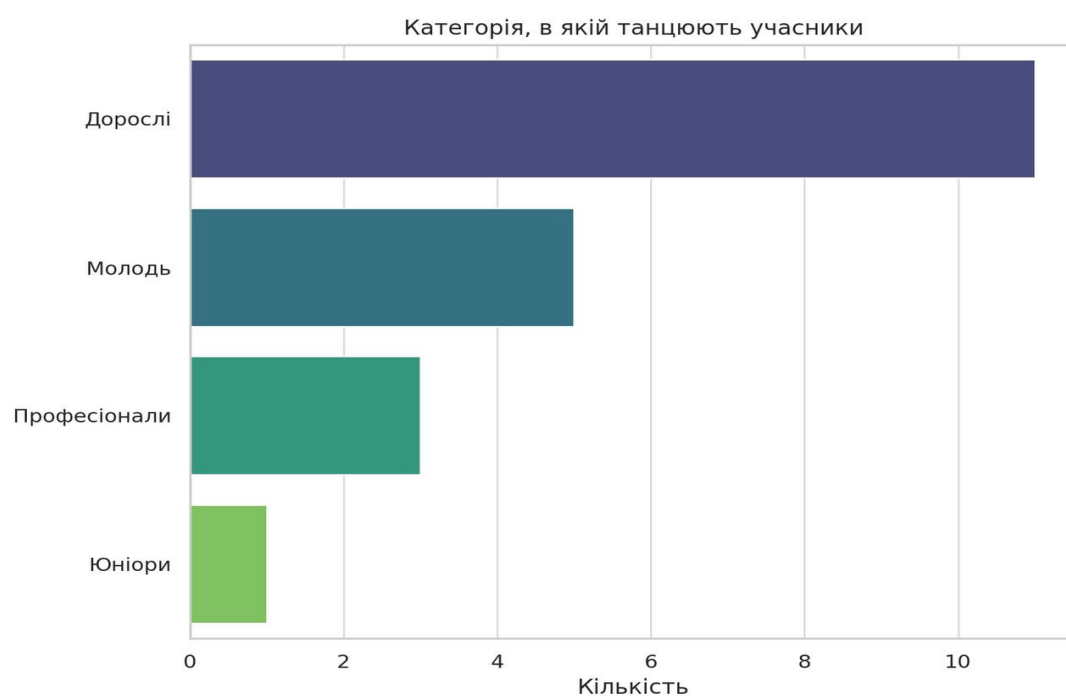

Рис.4.2.1 – Статистика категорій, в якій танцюють респонденти

Більшість респондентів перебувають у категорії Дорослі та Професіонали, що може свідчити про їх активну участь у змаганнях та достатній танцювальний досвід.

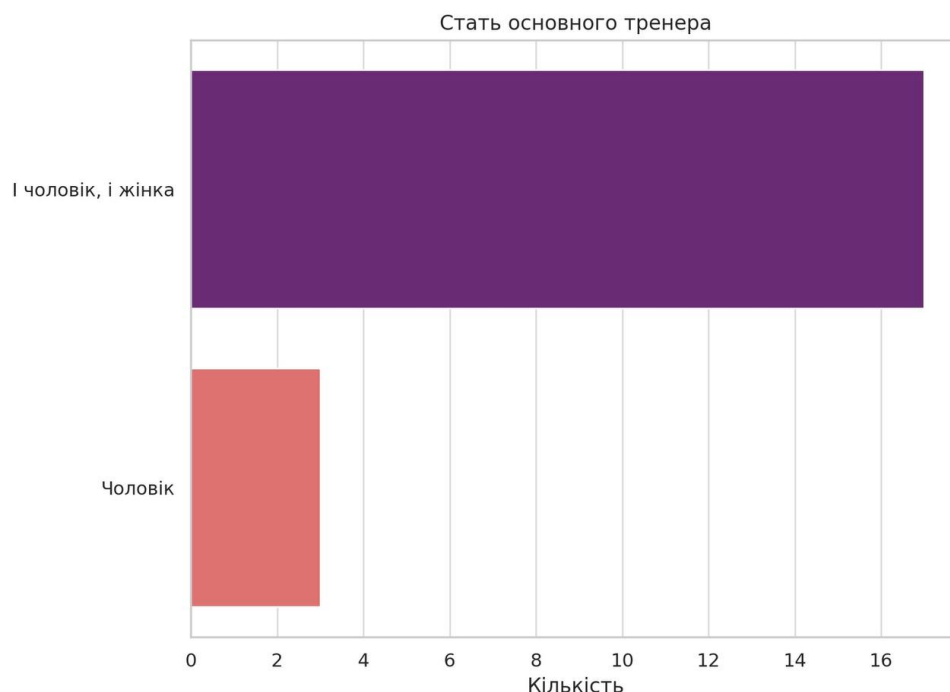

Рис.4.2.2 – Статистика статі тренера серед опитуваних

Більшість опитуваних вказали, що мають і чоловіка, і жінку в якості основних тренерів. Це свідчить про достатньо вагомий відсоток спільної роботи обох статей у спортивних танцях. Варто зазначити, що присутнє домінування чоловіків серед основних тренерів, що може відображати загальну гендерну тенденцію у викладацькому складі, а також може впливати на сприйняття ролі тренера та динаміку взаємодії у парі.

Далі перед спортсменами було поставлене запитання : Чи відчуваєте ви себе комфортніше працювати з тренером певної статі?

Більшість опитаних (80%) заявили, що стать тренера не має для них значення, що свідчить про загальну професіоналізацію сфери спортивних танців. Водночас, 15% респондентів (усі — жінки) віддали перевагу жінці-тренеру, а 5% (також жінка) — чоловіку-тренеру. Це може вказувати на те, що

жінки у тренувальному процесі можуть шукати додаткового психологічного комфорту, який, на їхню думку, забезпечує тренерка-жінка або, у поодинокому випадку, тренер-чоловік. Чоловіки, натомість, не демонстрували вподобань щодо статі тренера, що може свідчити про інші пріоритети у їхньому сприйнятті навчального процесу.

На запитання, чи відчувають респонденти різницю в підході до тренування залежно від статі тренера, 65% опитаних відповіли ствердно, тоді як 35% не вбачають суттєвих відмінностей. Цікаво, що серед тих, хто не помічає різниці, були як чоловіки, так і жінки, що свідчить про відсутність чітко вираженої гендерної тенденції у цій групі. Загалом, отримані результати можуть свідчити про те, що для значної частини спортсменів стать тренера пов'язана не лише з особистим сприйняттям, а й із відмінностями у стилі викладання, комунікації або вимогливості. Водночас наявність респондентів, які не відчувають різниці, дозволяє припустити, що в окремих випадках саме індивідуальні риси тренера відіграють ключову роль, незалежно від його статі.

У відповідях на питання про стиль спілкування тренера чоловічої статі всі 20 респондентів (100%) оцінили його як «відкритий» та «доброзичливий», що свідчить про загальну позитивну характеристику комунікаційного підходу чоловічих тренерів у контексті даного дослідження.

У випадку з тренерами жіночої статі, 75% респондентів оцінили їх стиль спілкування як «відкритий» та «доброзичливий», однак 15% зазначили, що стиль спілкування їхнього тренера є «формальним» та «стриманим». 2% респондентів не мали досвіду спілкування з тренером жіночої статі, оскільки їхні тренери — чоловіки. Ці результати можуть свідчити про певну різницю у сприйнятті стилю комунікації між тренерами чоловічої та жіночої статі. Більшість респондентів, незалежно від статі тренера, оцінюють стиль спілкування як відкритий і доброзичливий, проте наявність респондентів, які вказали на формальність та стриманість у стилі спілкування тренерок, може

свідчити про індивідуальні особливості комунікації чи навіть про вплив гендерних стереотипів у сприйнятті тренерок.

На питання щодо мотивації тренером жіночої статі, 60% респондентів відповіли, що тренерка їх більше мотивує під час тренувань, що вказує на значний позитивний вплив таких тренерів. Водночас 30% респондентів зазначили, що мотивація не завжди є на високому рівні, а 10% відповіли, що не відчують додаткової мотивації від тренерки жіночої статі.

Що стосується тренера чоловічої статі, 60% респондентів також підтвердили, що він більше мотивує, однак 35% зазначили, що мотивація залежить від конкретних ситуацій, і лише 5% не відчують додаткової мотивації від тренера чоловічої статі.

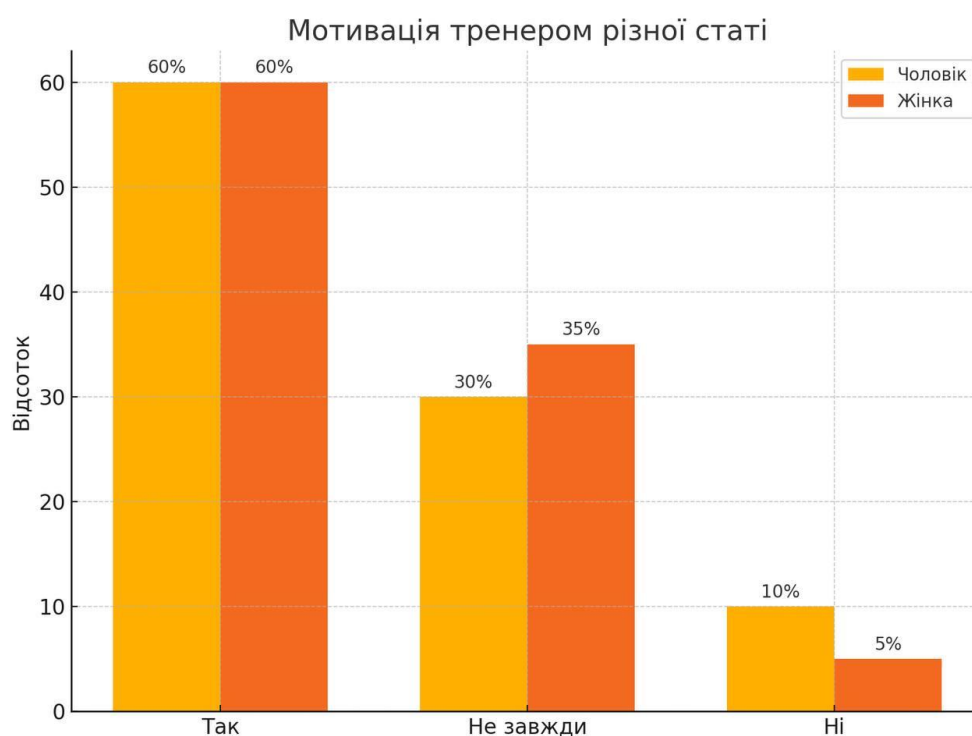

Рис.4.2.3 – Статистика мотивації тренером різної статі

Отже, більшість респондентів вказали на мотивацію як важливий аспект тренувального процесу, незалежно від статі тренера. Різниця між оцінками мотивації тренерів різної статі може свідчити про індивідуальні вподобання респондентів та різні стратегії мотивації, застосовувані тренерами.

Після аналізу питання : Чи змінюється ваш психологічний комфорт під час тренування, якщо тренер чоловік або жінка?

Ми зрозуміли, що для більшості респондентів стать тренера не має значного впливу на психологічний комфорт під час тренувань. Переважна частина опитаних (80%) зазначила, що їхній комфорт не змінюється залежно від того, чи тренер чоловік, чи жінка. Це може свідчити про те, що важливішими факторами для психологічного комфорту є стиль викладання, взаємодія між тренером і учнем, а також професіоналізм тренера, а не його стать. Водночас 15% респондентів вказали, що їхній психологічний комфорт змінюється залежно від статі тренера. Це може свідчити про те, що певна частина людей звертає увагу на стать тренера, і цей фактор може бути пов'язаний з індивідуальними чи культурними особливостями сприйняття. 1% респондентів відповіли, що зміни в психологічному комфорті залежать від конкретної людини, а не від її статі, що може вказувати на те, що для деяких людей важливіше не стільки стать тренера, скільки його особистісні якості, підхід до роботи і взаємодія з учнями.

Ці результати дозволяють зробити висновок, що хоча стать тренера може бути важливою для деяких респондентів, для більшості це не є визначальним чинником у створенні психологічного комфорту під час тренувань.

На питання “Чи відчуваєте ви, що тренер чоловічої статі має більш строгий підхід до тренування?” лише 10% респондентів (2 особи) відповіли ствердно, тоді як 90% (18 осіб) вважають, що тренери чоловічої статі не є суворішими. Натомість на аналогічне питання щодо тренерів жіночої статі — “Чи відчуваєте ви, що тренер жіночої статі має більш строгий підхід до тренування?” — 45% респондентів (9 осіб) відповіли “так”, а 55% (11 осіб) — “ні”.

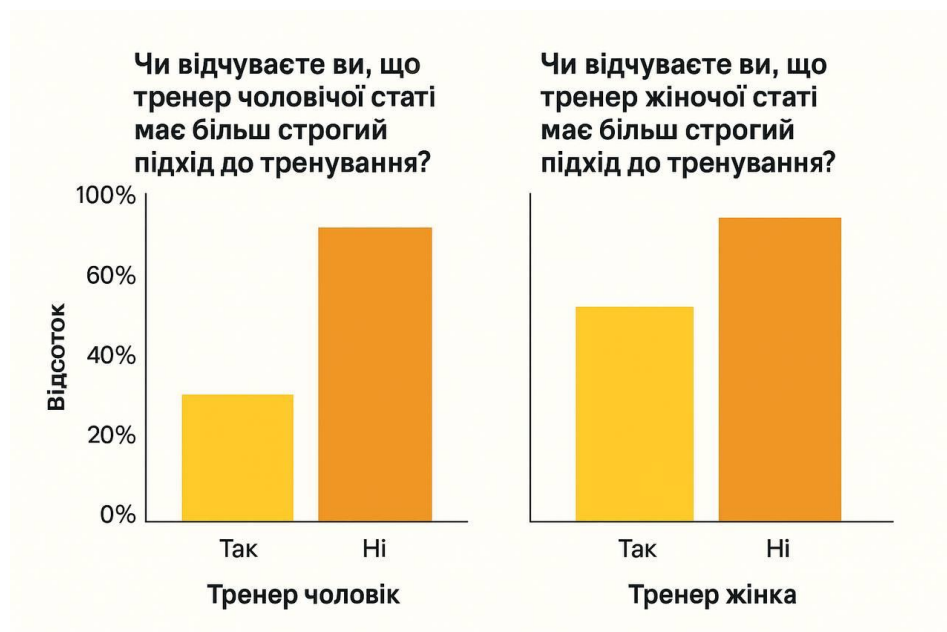

Рис.4.2.4 – Статистика підходу тренера різної статі

Результати демонструють цікаву тенденцію: респонденти значно частіше сприймають жінок-тренерів як суворіших, ніж чоловіків. Це може бути пов'язано з різницею у стилі комунікації, методах контролю або вимогливості, яку жінки-тренери можуть виявляти у процесі роботи. Також не виключено, що на сприйняття впливають соціальні очікування чи гендерні стереотипи — наприклад, що від чоловіка “строгість” сприймається як норма, а від жінки — як виражена риса.

На питання «Чи вважаєте ви, що тренер чоловічої статі більше вас підтримує емоційно?» респонденти відповіли наступним чином: 60% опитаних (12 осіб) вважають, що так, тренери чоловічої статі надають більшу емоційну підтримку під час тренувального процесу. Водночас 40% респондентів (8 осіб) не поділяють цієї думки. Ці результати свідчать про те, що більшість респондентів сприймають тренерів чоловічої статі як більш емоційно підтримувальних, що може бути пов'язано з особистим досвідом, стилем спілкування або очікуваннями, які сформувалися у спортсменів у процесі тренувань.

На питання «Як часто ви відчуваєте, що тренер вашої статі краще розуміє ваші потреби?» більшість респондентів (60%, 12 осіб) відповіли, що іноді тренер їхньої статі краще розуміє їхні потреби. 35% опитаних (7 осіб) вважають, що це відбувається завжди, тоді як лише 5% (1 особа) відповіли, що ніколи не відчувають такого розуміння. Це свідчить про певну перевагу у сприйнятті тренерів тієї ж статі, хоча й не є визначальним фактором для всіх.

На питання «Чи впливає стать вашого тренера на вашу довіру до нього?» переважна більшість респондентів (90%) відповіли, що стать тренера не впливає на рівень їхньої довіри. Лише 10% (2 особи) вважають, що стать має значення у формуванні довіри. Через мінімальну кількість таких відповідей, це питання не має вагомого впливу на загальні висновки, однак воно підтверджує загальну тенденцію: для більшості спортсменів важливішими є особистісні якості тренера, а не його стать.

На питання щодо оцінки рівня підтримки тренера під час підготовки до змагань респонденти надали однакові відповіді як стосовно тренера жіночої, так і чоловічої статі. У обох випадках 85% опитаних (17 осіб) оцінили рівень підтримки як високий, а 15% (3 особи) — як середній. Жоден із респондентів не обрав варіант «низький». Ці результати свідчать про те, що стать тренера не впливає на сприйняття його підтримки у змагальному періоді, і що ключовими залишаються інші фактори — професіоналізм, емпатія та рівень взаєморозуміння між тренером і спортсменом.

На питання «Чи відчуваєте ви, що ваш тренер чоловічої статі більше акцентує увагу на технічних аспектах танців?» 60% респондентів відповіли ствердно, а 40% — заперечно. Водночас на аналогічне питання щодо тренера жіночої статі — «Чи відчуваєте ви, що ваш тренер жіночої статі більше акцентує увагу на технічних аспектах танців?» — 80% учасників опитування відповіли “так”, і лише 20% — “ні”.

Це свідчить про те, що респонденти частіше сприймають жінок-тренерів як більш зосереджених на технічній складовій підготовки, хоча відмінність у сприйнятті між тренерами різної статі не є критичною.

На питання «Чи відчуваєте ви, що тренер жіночої статі більше зосереджується на емоційній підтримці?» респонденти відповіли різноманітно:

7 осіб (35%) відповіли “так”, 8 осіб (40%) — “ні”, 3 особи (15%) зазначили, що “навпаки”, 1 особа (5%) відповіла, що не може визначитися, 1 особа (5%) — що не знає.

Це свідчить про розподілене сприйняття ролі жінки-тренера в емоційній сфері: думки респондентів суттєво відрізняються, що, ймовірно, залежить від особистого досвіду, стилю конкретного тренера та індивідуальних потреб спортсменів.

Рис.4.2.5 – Статистика емоційної підтримки жіночої статі

Наступне запитання було таким : Чи вважаєте ви, що тренер вашої статі краще розуміє ваші особисті труднощі?

Результати: 40% респондентів відповіли, що так, 40% — що не завжди, і 20% — що ні. Відповіді респондентів розподілились майже порівну, що вказує

на індивідуальне сприйняття ролі тренера однакової статі у розумінні особистих труднощів спортсменів.

На наступне запитання : Чи змінюється ваш рівень стресу під час тренувань залежно від статі тренера?

Ми отримали наступні результати: 65% респондентів зазначили, що статеві належність тренера не впливає на рівень стресу. 20% вказали, що іноді це має значення. 10% відчують більший стрес під час роботи з чоловіками, і 5% — з жінками.

Отже, більшість опитаних не вважають, що стать тренера є фактором стресу, однак певна частина спортсменів все ж відчуває емоційну різницю залежно від статі тренера, що може мати значення при побудові ефективного тренувального процесу.

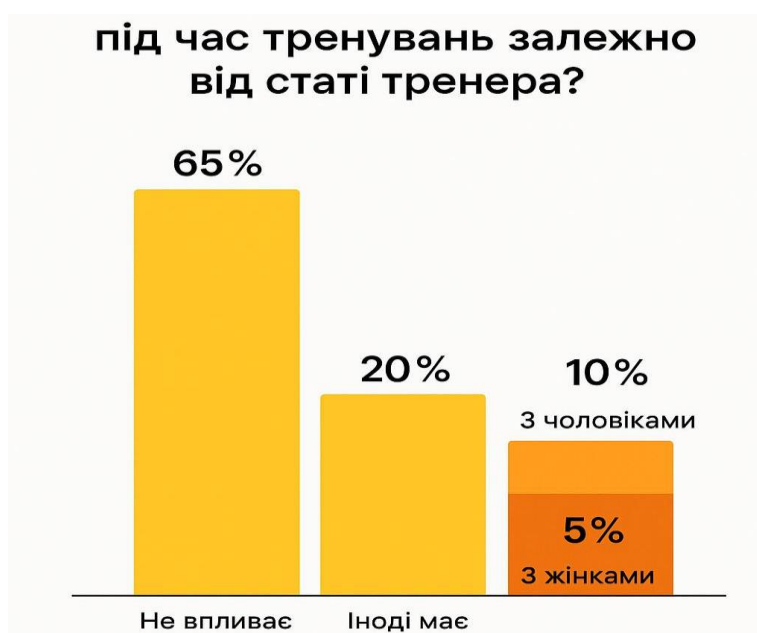

Рис.4.2.6 – Статистика рівня стресу залежно від статі тренера

На питання : Чи вважаєте ви, що тренер вашої статі має більш персоналізований підхід?

Ми отримали наступні результати: 40% респондентів відповіли ствердно, а 60% — заперечно. Хоча певна частина респондентів вважає тренера своєї

статі більш персоналізованим у підході, загалом більшість не бачать прямої залежності між персоналізацією і статтю тренера.

Щодо питання про те чи легше танцівнику встановлювати контакти з тренером своєї статі ми виявили, що половина респондентів відчуває, що тренер однієї з ними статі має кращий контакт, проте інша половина або не згодна з цим, або вважає, що це залежить від ситуації. Це свідчить про значну роль індивідуальних характеристик у встановленні взаєморозуміння, незалежно від статі.

Чи відчуваєте ви, що тренер чоловічої статі по-різному ставиться до членів вашої пари?

Результати: 25% відповіли «так», 70% — «ні», і 5% (1 респондент) — «танцюю соло». Більшість опитаних не відчувають різного ставлення з боку чоловіків-тренерів до партнерів у парі, але чверть все ж вказують на наявність відмінностей, що може свідчити про певні індивідуальні або системні фактори.

На питання: Чи відчуваєте ви, що тренер жіночої статі по-різному ставиться до членів вашої пари?

Ми отримали наступні результати: 10% відповіли «так», 85% — «ні», і 5% (1 респондент) — «танцюю соло». Тобто, переважна більшість респондентів не помічають упередженості у ставленні з боку жінок-тренерок. Це може вказувати на більш рівномірний підхід, або ж на менше виражене суб'єктивне сприйняття різниці у ставленні.

Завершальне питання стосувалося оцінки синергії між тренерами різної статі — чоловіком і жінкою — які працюють разом з однією парою спортсменів. Виявилось, що переважна більшість респондентів — 85% — вважають такий тандем дуже корисним, зазначаючи, що взаємодія між тренерами різної статі сприяє більш цілісному підходу до підготовки. У відповідях наголошувалися переваги поєднання різних поглядів, стилів комунікації, а також чутливості до різних нюансів роботи з чоловіками і жінками в парі.

Ще 15% респондентів відповіли, що, можливо, це корисно, але їм складно однозначно оцінити, оскільки багато залежить від характеру самих тренерів, їх здатності співпрацювати між собою та з парою, а також від індивідуального досвіду кожного спортсмена.

Жоден із респондентів не зазначив, що не бачить суттєвої різниці, що свідчить про загальне визнання потенційної ефективності такого підходу. Отже, можна зробити висновок, що тренерський дует, у якому поєднуються чоловічий і жіночий погляди, сприймається як надзвичайно цінний і може значно посилити результативність підготовки, створюючи більш гармонійну, багатогранну та збалансовану систему впливу на спортсменів.

Висновок до розділу 4

У межах цього розділу було проведено глибокий аналіз впливу статі тренера на ключові аспекти підготовки спортсменів, які спеціалізуються в спортивних танцях. На основі результатів анонімного опитування було з'ясовано, що питання статі тренера сприймається спортсменами переважно крізь призму особистого досвіду, етапу професійного розвитку та конкретних умов тренувального процесу.

Отримані дані свідчать про те, що переважна більшість респондентів не вважає стать тренера визначальним фактором, який суттєво впливає на ефективність занять. Натомість основну увагу спортсмени зосереджують на таких якостях, як професійна компетентність, здатність створювати комфортну психологічну атмосферу, об'єктивність у зворотному зв'язку, здатність підтримувати мотивацію та індивідуальний підхід. Саме ці риси виявляються найбільш цінними в очах танцюристів, незалежно від того, чи має тренер чоловічу чи жіночу стать.

У ході аналізу також було виявлено, що вплив статі тренера частіше проявляється на певних етапах розвитку спортсмена. Наприклад, на

початковому рівні або в період психологічної нестабільності деякі спортсмени можуть відчувати більшу довіру чи емоційний комфорт у взаємодії з тренером певної статі. Водночас на високому рівні підготовки важливішим стає не гендерна належність, а системність, професійний підхід і глибоке розуміння танцю як виду спорту і мистецтва.

Окрему увагу варто звернути на результати, що стосуються спільної роботи тренерів обох статей. Респонденти, які мали досвід тренувань у змішаних тренерських командах, високо оцінюють такий підхід. Було відзначено, що поєднання чоловічого й жіночого бачення процесу підготовки, стилістичних відтінків і методів комунікації дозволяє досягати кращої динаміки, більшого психологічного балансу в парі та загального зростання результатів.

Таким чином, на основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що сама по собі стать тренера не є ані перевагою, ані обмеженням у процесі підготовки спортсменів у спортивних танцях. Вирішальне значення має поєднання індивідуальних якостей тренера, його досвіду, педагогічної чуйності та здатності до співпраці. Найбільш ефективним підходом виявляється комбінована робота тренерів обох статей, яка дозволяє створити більш гармонійну, різнобічну та підтримуючу тренувальну атмосферу.

ВИСНОВКИ

1. Відповідно до поставлених завдань, ми проаналізували літературу та інтернет джерела та опрацювали такі терміни як: гендер, гендерна рівність, гендерні стереотипи, гендерна дискримінація та здійснили теоретичний аналіз знань про становище та роль жінок у спорті.
2. В результаті проведення першого опитування ми з'ясували, що спортсмени жіночої статі в більшості випадків, стикаються з гендерною дискримінацією в тренувальній та змагальній діяльності. Жінкам не приділяють достатньо уваги, які заважають повноцінному тренувальному процесу. Це можна пояснити тим, що співвідношення кількості чоловіків і жінок в танцювальному спорті дуже відрізняється.
3. За допомогою досліджень співвідношення чоловіків і жінок в якості судді було з'ясовано, що чоловіки все ж кількісно домінують у цій діяльності, але з кожним роком збільшується кількість жінок в цій ролі. Була зафіксована позитивна динаміка розвитку жінок у сфері суддівства та тренерства. Дуже цікаво нам було дізнатись, що деякі організатори змагань практикують панелі суддів в яких присутні тільки жінки. Можемо сказати, що спортсмени по-різному відносяться до даної ідеї, половина вважає, що жінки недостатньо компетентні у цій сфері, інша половина впевнена в позитивному впливі такого нововведення на результат спортсменів та на дотримання правила чесних змагань в рівних умовах.
4. Отже, в результаті вивчення інформації та проведення досліджень ми можемо зробити висновки, що тема гендерної трансформації у спортивних танцях повинна бути переглянута, подальші дослідження повинні бути спрямовані на вивчення цієї теми та вдосконалення умов тренування жінок в спортивних танцях в Україні. Тому, висвітлена проблема про розвиток спортивного танцю в умовах гендерної трансформації суспільства є актуальною та потребує внесення багатьох змін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабешко О. П. Гендерна стратегія формування фізичної культури студентської молоді. Коледжанин. 2003. № 3. С. 27-32.
2. Скрипченко І.Т., Скрипченко О.Т. Питання гендерної рівності у спорті в діяльності Міжнародного Олімпійського Комітету. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні: сучасні досягнення та перспективи: матеріали Міжнар. наук. - практ. конф., присвяченій 25-й річниці з дня прийняття Конституції України та 30-й річниці проголошення незалежності України (м. Дніпро, 10-11 червня 2021 р.). - Дніпро: ДДУВС, 2021. С.86-88
3. Гендер: реалії та перспективи в українському суспільстві: матер. Всеукр. наук. - практ. конф., 11-13 грудня, Київ / відп. ред. К. М. Лемківський К., 2003. 368 с.
4. Кучеренко М. Практика роздільного навчання дівчаток і хлопчиків на уроках фізичної культури. Фізичне виховання в школі. 2005. № 6. С. 28-32.
5. Саїнчук М. Формування ціннісних орієнтацій у сфері фізичної культури і спорту учнів старших класів у процесі фізичного виховання. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2012. № 2. С. 68-73.
6. Аллен Гуттман. Женский спорт: История [Интернет]. New York: Columbia University press, 1991. URL:<https://sites.google.com/site/zenskijsport/iz-istorii-zenskogo-sporta>
7. Бендас. Гендерні дослідження в історичній соціології. URL:<https://textreferat.com>.
8. Варій М. Й. Психологія особистості: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ: Центр учб. літ., 2008. 591 с.
9. Євстігнеєва І. В. Гендерне виховання учнів основної школи на уроках фізичної культури: [автореферат]. Луганськ. 2012. 24 с.

10. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання: підруч. для студентів вищ. навч. закл. фіз. вих. і спорту. Т. 2. Київ: Олімп. літ. 2017. 392 с.
11. Круцевич Т. Ю., Марченко О. Ю. Проблемы гендерного подхода в физическом воспитании. *Materialele Congresului Științific Internațional «SPORT. OLIMPISMSM. SĂNĂTATE VOLUMUL» Chișină, Republica Moldova, 5–8 octobrie 2016. С. 233–240.*
12. Лукашук В. І. Особливості гендерної соціалізації у спорті. В: Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. 2012. № 993. Вип. 29. С. 141–5.
13. Малес Л. В. Біологічні, психологічні та соціокультурні чинники гендеру. *Основи теорії гендеру: навч. посіб. Київ: К.І.С., 2004. С. 109–31.*
14. Марченко О. Ю. Теоретико-методологічні основи гендерного підходу до формування аксіологічної значущості фізичної культури школярів: монографія. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я. М., 2018. 292 с.
15. Марченко О. Ю. Особливості гендерної ідентичності у школярів різного віку. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наук. журн. 2014. № 1. С. 37–41.*
16. Оніщенко Н., Береза С., Макаренко Л. Гендерні дослідження в сучасному суспільстві: проблеми, реалії, перспективи. *Віче. 2009. № 17. С. 25–8. 22.*
17. Фащук О. В. Гендерні особливості фізичного виховання підлітків: Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2011. 24 с.
18. Шулигіна Р. А. Пріоритети гендерного підходу у формуванні гармонійно розвиненої особистості. *Психолого-педагогічні проблеми освіти і виховання в умовах глобалізації та інтеграції освітніх процесів: тези доп. наук. конф. кафедри ЮНЕСКО КНЛУ. Київ: Вид. центр КНЛУ. 2007. С. 136–8.*
19. Abraham W. T., Gramer R. E., Fernandes A. M., Mahler E. Infidelity, race and gender. An evolutionary on asymmetries in subjective distress to violations – of – trust [Infidelity, race and gender. An evolutionary on asymmetries in subjective

- distress to violations – of – trust]. *Current Psychology*, winter. 2001–2002. Vol. 20. № 4. P. 337–348.
20. Butler J. *Körper von Gewicht. Die diskursiven Grenzen des Geschlechts*. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1995. P. 21–2.
 21. Spencer J. Harris, Scott R. Jedlicka The governance of sports in the USA, in *Sport Business in the United States*. 2020. ImprintRoutledge. 26 p.
 22. Naranjo M., Luque J., de la Mata J., Torres A., Redondo J. and Paul J. Intervention procedure and protocol to reduce the number of incidents in boys and girls football matches between the ages of 14 and 16 years old. En *Proceedings ISSP 14th World Congress Sport Psychology*, Sevilla (477- 478). Madrid: Dykinson. 2017.
 23. Overlooking her shot: Women’s sports need an assist as coverage remains the same as 30 years ago. March 24, 2021 URL: <https://www.purdue.edu/newsroom/releases/2021/Q1/overlooking-hershot-womens-sports-need-an-assist-as-coverage-remains-the-same-as-30years-ago.html>.
 24. Holden J., Baker T., Edelman M. The #E-Too Movement: Fighting Back Against Sexual Harassment in Electronic Sports (November 15, 2019). 52 *Arizona State Law Journal*. 2020. Vol. 1 URL: <https://ssrn.com/abstract=3487961>.
 25. Shelley C. Reducing gender biases in modern workplaces: A small wins approach to organizational change. *Gender & Society* 2017. Vol. 31 (6) P. 725-50.
 26. IOC Framework on Fairness, Inclusion and Non-Discrimination on the Basis of Gender Identity and Sex Variations. 16 Nov 2021. URL: <https://olympics.com/ioc/news/iocreleases-framework-on-fairnessinclusionand-non-discrimination-on-the-basis-ofgender-identity-and-sexvariations>.
 27. Pape M. Gender Segregation and Trajectories of Organizational Change: The Underrepresentation of Women in Sports Leadership. *Gender & Society*, 2020. Vol. 34(1), 81–105. URL: <https://doi.org/10.1177/0891243219867914>.

28. Adriaanse Johanna A., Claringbould Inge. Gender equality in sport leadership: From the Brighton Declaration to the Sydney scoreboard. *International Review for the Sociology of Sport* 2016. Vol. 51 (5) P. 547– 566.
29. Martínková I., Knox T., Anderson L., Parry J. Sex and gender in sport categorization: aiming for terminological clarity, *Journal of the Philosophy of Sport*, 2022. Vol. 49:1, 134- 150, DOI: [10.1080/00948705.2022.2043755](https://doi.org/10.1080/00948705.2022.2043755).
30. Claringbould I, Knoppers A. Paradoxical Practices of Gender in SportRelated Organizations *Journal of Sport Management* 2021 V. 26: Issue 5. P. 404–416.
31. Hindman L. C., Walker N. A. Sexism in Professional Sports: How Women Managers Experience and Survive Sport Organizational Culture. *Journal of Sport Management* 2018. V. 34. Issue 1 P. 64–76.
32. Segrave J. O, Mcdowell K. L., King J. G. *Language, Gender, and Sport: A Review of the Research Literature Sport, Rhetoric, and Gender*, 2006. ISBN: [978-0-230-61970-8](https://doi.org/10.2306/1970-8).
33. *Gender Equality in Sports Media*. 2023. URL: <https://en.unesco.org/themes/gender-equality-sports-media>.
34. URL: <https://flymark.com.ua/>
35. URL: <http://www.easycompsoftware.co.uk/results-archive.php?year=2010>